

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2019 оны 06 сарын 12-ны 187 тоот
тушаалын 02 дугаар хавсралт*

ИНД - 21

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

Бүтээгдэхүүн, эд ангийн гэрчилгээжүүлэлт

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-21 нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээжүүлэлт;
- Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлт;
- агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээжүүлэлт;
- загварын өөрчлөлт, материал, эд анги, процесс, хэрэгсэл, техникийн өгөгдөл болон эрсдэлтэй эд ангид зөвшөөрөл, эсхүл эрх олгох;
- бүтээгдэхүүн, эрсдэлтэй эд анги, эсхүл хэрэгсэлд экспортын баримт бичиг олгох;
- бүтээгдэхүүн, эсхүл эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-21-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-21, түүний нэмэлт өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2001 оны 12 сарын 29
Нэмэлт өөрчлөлт 1	2005 оны 09 сарын 14
Нэмэлт өөрчлөлт 2	2008 оны 09 сарын 11
Нэмэлт өөрчлөлт 3	2010 оны 04 сарын 16
Нэмэлт өөрчлөлт 4 (Шинэчлэлт)	2019 оны 06 сарын 12

Тэмдэглэл: ИНД-21-ийн шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 21-ийн 2017 оны 03 сарын 10-ны А.9-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл	1
21.1. Зорилго	1
21.3. Нэр томьёо ба товчлол	1
21.5. Нөөц	1
21.7. Гадаадын байгууллага хүсэлт гаргах	1
21.8. Шаардлагатай загварын өөрчлөлт	1
В Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ ба маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ.....	2
21.11. Зорилго	2
21.13. Гэрчилгээний категори	2
21.15. Нөөц	2
21.17. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах	2
21.19. Гэрчилгээ олгох.....	3
21.21. Нөөц	3
21.23. Тусгай нөхцөл	4
21.25. Гэрчилгээний хугацаа	4
21.27. Гэрчилгээг шилжүүлэх.....	4
Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага.....	4
21.31. НТЧ-ын шаардлага	4
21.32. Дуу чимээ болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлт	5
21.33. Маягийн загвар	6
21.35. Үзлэг шалгалт болон тест	6
21.37. Нийцлийн мэдэгдэл	7
21.39. Шалгах нислэг	7
Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	8
21.41. НТЧ-ын шаардлага	8
21.43. Өгөгдлийн шаардлага.....	8
С Бүлэг - Загварын өөрчлөлт	9
21.71. Зорилго	9
21.73. Загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл	9
21.75. Загварын өөрчлөлтийн хадгалалт	10
21.77. НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлага	10
21.79. НТЧ-ын гэрчилгээ олгож загварын өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөх	10
21.81. Form САА 337 - Модификацийн зөвшөөрөл.....	10
Д Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ ба маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлт	11
21.91. Зорилго	11
21.93. Гэрчилгээний өөрчлөлт	11
21.95. Шинэ гэрчилгээ шаарддаг загварын өөрчлөлт	11
21.97. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн хязгаарлалт	12
21.99. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	12
21.101. Зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах.....	12
21.103. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл	12

Е Бүлэг - Нэмэлт маягийн гэрчилгээ	13
21.111. Зорилго.....	13
21.113. Нэмэлт маягийн гэрчилгээ	13
21.115. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	13
21.117. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах	13
21.119. Гэрчилгээ олгох.....	14
21.121. Гэрчилгээг шилжүүлэх.....	14
21.123. Гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага	14
21.125. Гэрчилгээний өөрчлөлт	15
Ф Бүлэг - Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ	15
21.141. Зорилго.....	15
21.143. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах	15
21.145. Гэрчилгээ олгох.....	15
21.147. Урьдчилсан маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	15
21.149. Хугацаа	16
Г Бүлэг - Нөөц	17
Н Бүлэг- НТЧ-ын гэрчилгээ	17
21.171. Зорилго.....	17
21.173. Гэрчилгээний категори	17
21.175. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах	17
21.177. Гэрчилгээ олгох тусгай нөхцөл	17
21.179. Гэрчилгээний хугацаа	18
21.181. Гэрчилгээг шилжүүлэх.....	19
Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	19
21.191. Стандарт болон хязгаарлалттай категорийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	19
21.193. Тусгай категорийн туршилтын гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага.....	20
21.195. Тусгай категорийн үзүүлбэрийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	21
21.197. Тусгай категорийн сонирхогчийн бүтээсэн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага.....	22
21.199. Тусгай категорийн анхдагч гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	23
21.201. Тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	24
21.203. Тусгай категорийн хязгаарлагдмал гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага.....	26
21.205. Тусгай категорийн агаарын хөлгийн зурагт хуудас	28
И Бүлэг - Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл.....	28
21.251. Хамрах хүрээ.....	28
21.253. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн категори.....	28
21.255. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах	29
21.257. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгох нөхцөл	29
21.259. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн хугацаа	29

Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн шаардлага	30
21.261. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах	30
21.263. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн байнгын эрх авах хүсэлт гаргах.....	30
Ж Бүлэг - Нөөц	30
К Бүлэг - Материал, эд анги, процесс болон хэрэгсэл	31
21.301. Зорилго.....	31
21.303. Солилтын болон модификацийн материал, эд анги болон хэрэгсэл.....	31
21.305. Процессыг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх.....	31
Л Бүлэг - Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ	32
21.321. Зорилго.....	32
21.323. Нөөц.....	32
21.325. Нөөц.....	32
21.327. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээний үл хамаарал	32
21.329. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	32
21.331. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах.....	32
21.333. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгох	33
21.335. Гэрчилгээний хүчинтэй байдал.....	34
21.337. Гэрчилгээг шилжүүлэх.....	34
21.339. САА Form One - гэрчилгээг экспортод хэрэглэх	34
21.341. Экспортлогчийн үүрэг хариуцлага	35
М Бүлэг - Засвар	35
21.431. Хамрах хүрээ.....	35
21.433. Засварын загварын зөвшөөрөл	35
Н Бүлэг - Техникийн өгөгдөл болон НТЧ-ын тодорхойлолт	36
21.501. Зорилго.....	36
21.503. Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөл	36
21.505. Form САА 337 - Техникийн өгөгдлийн зөвшөөрөл.....	36
21.507. Тодорхойлолтыг зөвшөөрөх.....	37
21.509. Тодорхойлолтыг хүлээн зөвшөөрөх	38
21.511. Тодорхойлолтоос хазайх хүсэлт гаргах	38
О Бүлэг - Монгол Улсын TSO эрх	39
21.601. Хамрах хүрээ.....	39
21.603. Тодорхойлолт.....	39
21.605. Монгол Улсын TSO эрхийн шаардлага	39
21.607. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	39
21.609. Эрх авах хүсэлт гаргах	39
21.611. Эрх олгох.....	40
21.613. Зөвшөөрлийн эрх.....	40
21.615. Эрхийн хүчинтэй байдал	40
21.617. Эрхийн хугацаа	41
21.619. Эрх шилжүүлэх	41
21.621. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.....	41
21.623. Загварын өөрчлөлт.....	41

21.625. Бүртгэл хөтлөх	42
Р Бүлэг - Монгол Улсын РМА эрх.....	43
21.701. Хамрах хүрээ.....	43
21.703. Монгол Улсын РМА эрхийн шаардлага.....	43
21.705. Хүсэлт гаргах нөхцөл.....	43
21.707. Эрх авах хүсэлт гаргах	43
21.709. Эрх олгох.....	44
21.711. Зөвшөөрлийн эрх.....	44
21.713. Эрхийн хүчинтэй байдал	44
21.715. Эрхийн хугацаа	45
21.717. Эрх шилжүүлэх	45
21.719. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.....	45
21.721. Бүртгэл хөтлөх	45
Q Бүлэг - Бүтээгдэхүүн болон эд ангийг таньж тогтоох	46
21.801. Зорилго.....	46
21.803. Агаарын хөлөг, хөдөлгүүр болон сэнсийг таньж тогтоох	46
21.805. Таньж тогтоох мэдээлэл.....	47
21.807. Таньж тогтоох мэдээллийг салгах, өөрчлөх болон солих	47
21.809. Өгөгдлийн пайзыг салгах болон дахин суурилуулах.....	47
21.811. Эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох.....	48
21.813. Солилтын болон модификацийн материал, эд анги, хэрэгслийг таньж тогтоох.....	48
Хавсралт А - Хамааралгүй	48
Хавсралт В - Нөөц.....	48
Хавсралт С - НТЧ-ын загварын стандарт.....	49
Хавсралт D - Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөл	51
Хавсралт E - Туршин нисгэгч (19.405)	52

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

21.1. Зорилго

Энэ Дүрэм нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээжүүлэлт;
- (2) Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлт;
- (3) агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээжүүлэлт;
- (4) загварын өөрчлөлт, материал, эд анги, процесс, хэрэгсэл, техникийн өгөгдөл болон эрсдэлтэй эд ангид зөвшөөрөл, эсхүл эрх олгох;
- (5) бүтээгдэхүүн, эрсдэлтэй эд анги, эсхүл хэрэгсэлд экспортын баримт бичиг олгох;
- (6) бүтээгдэхүүн, эсхүл эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох.

21.3. Нэр томьёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томьёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томьёоны тайлбарт багтсан.

21.5. Нөөц

21.7. Гадаадын байгууллага хүсэлт гаргах

Хэрэв Дарга тухайн гэрчилгээ, зөвшөөрөл, эсхүл эрх олгох зайлшгүй хэрэгцээ байна гэж үзвэл, Монгол Улсын гадна оршин суугаа этгээдийн гэрчилгээ, зөвшөөрөл, эсхүл эрх авах хүсэлтийн дагуу зөвшөөрөл олгож болно.

21.8. Шаардлагатай загварын өөрчлөлт

(a) Дарга ИНД-39-ийн дагуу бүтээгдэхүүний НТЧ-ын удирдамж гаргасан тохиолдолд, бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) хэрэв Дарга тухайн загварын өөрчлөлт нь бүтээгдэхүүний аюултай нөхцөлийг засахад шаардлагатай гэж тогтоосон бол түүний шаардсан даруйд тохирох загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авахаар Даргад хүргүүлнэ;
- (2) загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авсан даруйд, тухайн өөрчлөлтийг хамарсан тайлбар өгөгдлийг гаргаж, тухайн бүтээгдэхүүнийг ашигладаг үйл ажиллагаа эрхлэгч бүр хэрэглэхэд бэлэн байлгана.

(b) Хэрэв бүтээгдэхүүнд тухайн цаг хугацаанд аюултай нөхцөл байхгүй боловч, маягийн гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулснаар бүтээгдэхүүний аюулгүй байдал сайжрахыг ашиглалтын туршлагаар тогтоосон бол тухайн бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) Даргын шаардсан даруйд, тохирох загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авахаар хүргүүлнэ;
- (2) загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авсан даруйд тухайн өөрчлөлтийг хамарсан тайлбар өгөгдлийг гаргаж, тухайн бүтээгдэхүүнийг ашигладаг үйл ажиллагаа эрхлэгч бүр хэрэглэхэд бэлэн байлгана.

В Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ ба маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ

21.11. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээжүүлэлт;
- (2) Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлт;
- (3) маягийн гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.

21.13. Гэрчилгээний категори

(а) Энэ Бүлгийн дагуу Дарга дараах гэрчилгээг олгож болно:

- (1) Монгол Улсад үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний маягт олгох *стандарт категори*н маягийн гэрчилгээ;
- (2) Монгол Улсад үйлдвэрлэх агаарын хөлгийн маягт олгох *хязгаарлалттай категори*н маягийн гэрчилгээ;
- (3) Монгол Улсад импортлох бүтээгдэхүүний маягт олгох *стандарт категори*н маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ;
- (4) Монгол Улсад импортлох агаарын хөлгийн маягт олгох *хязгаарлалттай категори*н маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ.

(b) Хэрэв тухайн гэрчилгээний холбогдох шаардлагыг хангасан бол Дарга энэ зүйлийн (а)-д заасан гэрчилгээг олгож болно.

(c) Дарга агаарын хөлгийн *хязгаарлалттай категори*н маягийн гэрчилгээ, эсхүл *хязгаарлалттай категори*н маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээг олгохдоо, тухайн агаарын хөлгийн гэрчилгээжсэн үйл ажиллагааны зориулалтыг гэрчилгээнд тодорхой заах үүрэгтэй.

21.15. Нөөц

21.17. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

(а) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/01 маягтыг бөглөж, дараах баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) зохих төлбөрийн баримт;
- (2) дараах мэдээлэл:
 - (i) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, тухайн агаарын хөлгийн гурван талт зураг болон бусад бэлэн байгаа урьдчилсан үндсэн өгөгдөл;
 - (ii) агаарын хөлгийн хөдөлгүүр, эсхүл сэнсний маягийн хувьд, түүний загварын хэв шинжийн тайлбар, үйл ажиллагааны үзүүлэлт болон санал болгосон үйл ажиллагааны хязгаарлалт;
 - (iii) энэ Бүлгээр шаардсан, эсхүл Даргын шаардаж болох тухайн бүтээгдэхүүнтэй холбоотой бусад нэмэлт мэдээлэл.

(b) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт нь дараах хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна:

- (1) 3 жил; эсхүл
- (2) MCTOW нь 5700 кг-аас дээш жинтэй нисэх онгоцны маягийн хувьд, 5 жил; эсхүл
- (3) MCTOW нь 2730 кг-аас дээш жинтэй роторт-хөлгийн маягийн хувьд, 5 жил; эсхүл
- (4) Даргын зөвшөөрч болох илүү урт хугацаа.

(c) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/02 маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

21.19. Гэрчилгээ олгох

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших эрхтэй:

- (1) хүсэлт гаргагч 21.31-21.43-т заасан гэрчилгээжүүлэлтийн холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
- (3) бүтээгдэхүүний маягт олгох маягийн гэрчилгээний хувьд:
 - (i) 21.35-ын дагуу шаардсан үзлэг шалгалт болон тестээр тухайн бүтээгдэхүүнийг хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангасныг тогтоосон байх;
 - (ii) хүсэлт гаргагч нь ИНД-146-гийн дагуу *зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ* эзэмшдэг, эсхүл гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргасан байх; эсхүл
 - (iii) хүсэлт гаргагч нь ИНД-148-ын дагуу *үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ* эзэмшдэг, эсхүл гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргасан байх.

(b) Хэрэв маягийн гэрчилгээ нь 21.17(b)-д заасан хугацаанд олгогдоогүй бол хүсэлт гаргагч нь 21.17(a)-ийн дагуу:

- (1) маягийн гэрчилгээний шинэ хүсэлтийг хүргүүлнэ; эсхүл
- (2) анхны гаргасан хүсэлтийг сунгуулах хүсэлтийг хүргүүлнэ.

(c) Хэрэв маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг сунгуулахаар энэ зүйлийн (b)(2)-ын дагуу гаргасан хүсэлтийг зөвшөөрсөн бол анхны хүсэлтийн хүчинтэй хугацааг, 21.17(b)-гийн дагуу тогтоосон анхны хүсэлтийн хугацаанаас ихгүй хугацаагаар тухайн маягийн гэрчилгээ олгох өдрийн өмнөх өдөр гэж тооцно.

21.21. Нөөц

21.23. Тусгай нөхцөл

Хэрэв Дарга, НТЧ-ын стандарт нь дараах шалтгаанаар хангалттай, эсхүл зохих аюулгүй байдлын түвшнийг агуулаагүй болохыг тогтоосон бол, Дарга Хавсралт С-д заасан НТЧ-ын загварын стандартад дүйцэх аюулгүй байдлын түвшнийг тогтоох зорилгоор бүтээгдэхүүнд тусгай нөхцөл зааж болно:

- (1) бүтээгдэхүүн нь хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартад суурилсан зохион бүтээх аргачлалтай харьцуулахад шинэ, эсхүл энгийн бус загварын хэв шинжтэй; эсхүл
- (2) бүтээгдэхүүнийг хэрэглэх зориулалт нь нийтлэг биш.

21.25. Гэрчилгээний хугацаа

(a) Маягийн гэрчилгээ нь түүнийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд хүчинтэй хэвээр байна.

(b) Энэ Дүрмийн 21.43(a)(1)(i)-ийн дагуу маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ олгоход шаардсан маягийн гэрчилгээ, эсхүл түүнтэй дүйцэх бусад баримт бичиг хүчингүй болсноос бусад тохиолдолд, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ нь хүчинтэй хэвээр байна.

21.27. Гэрчилгээг шилжүүлэх

(a) Тухайн этгээд нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц маягийн гэрчилгээ эзэмшдэг ба дараах гэрчилгээ эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд, маягийн гэрчилгээ эзэмшигчийг тухайн гэрчилгээг бусад этгээдэд шилжүүлэхийг зөвшөөрөхгүй:

- (1) ИНД-146-гийн дагуу олгосон *зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ*; эсхүл
- (2) ИНД-148-ын дагуу олгосон *үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ*.

(b) Маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь маягийн гэрчилгээг шилжүүлэхийн өмнө:

- (1) шилжүүлэн авагчийн нэр, үйлчилгээ эрхлэх хаягийг Даргад бичгээр мэдэгдэх;
- (2) маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахаар Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

21.31. НТЧ-ын шаардлага

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) энэ зүйлийн (2)-т зааснаас бусад тохиолдолд, бүтээгдэхүүний маягийн загвар нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг:
 - (i) Хавсралт С-д заасан хамааралтай НТЧ-ын загварын стандарт, эсхүл хүсэлт гаргагчийн сонгосон стандартын сүүлчийн нэмэлт өөрчлөлт;
 - (ii) 21.23-ын дагуу Даргын тогтоосон тусгай нөхцөл;
 - (iii) Дарга хамааралтай гэж үзсэн бусад НТЧ-ын шаардлага;
 - (iv) Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн холбогдох дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандарт, эсхүл хүсэлт гаргагчийн сонгосон стандартын сүүлчийн нэмэлт өөрчлөлт;

- (2) хангаагүй НТЧ-ын шаардлагыг аюулгүй байдлыг хангах дүйцэх түвшний хүчин зүйлээр нөхсөн болохыг;
- (3) бүтээгдэхүүний маяг нь, зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоосон хязгаарлалтын хүрээнд, зориулалтын дагуу ашиглахад түүнийг аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлтгүй болохыг.

21.32. Дуу чимээ болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлт

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах баримт бичгийг хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, дараах баримт бичгээс бүрдсэн, агаарын хөлгийн дуу чимээний гэрчилгээжүүлэлтийн мэдээлэл:
 - (i) үйлдвэрлэгчийн маяг, оноосон загвар болон хөдөлгүүрийн маяг, загвар, хэрэв хамааралтай бол сэнсний маяг, загвар;
 - (ii) Хавсралт С-д заасан стандарт категорийн агаарын хөлгийн дуу чимээний стандартын дагуу тухайн маягийн агаарын хөлгийн холбогдох дуу чимээний стандартыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
 - (iii) энэ зүйлийн (1)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон дуу чимээний стандартын нийцлийг бататгах зорилгоор агаарын хөлгийн загварт хийсэн модификацийн жагсаалт;
 - (iv) энэ зүйлийн (1)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон дуу чимээний стандартад заасан журам болон стандартын дагуу хэмжсэн, агаарын хөлгийн дуу чимээний дундаж түвшнийг заасан мэдэгдэл;
 - (v) энэ зүйлийн (1)(iv)-т шаардсан дуу чимээний түвшний хэмжилтийн үеийн, агаарын хөлгийн максимум жинг заасан мэдэгдэл;
- (2) турбо-жэт, турбо-фэн хөдөлгүүрийн маягийн хувьд, Хавсралт С-д заасан стандарт категорийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартыг хангасан хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлтийн дараах баримт бичгийг багтаасан мэдээлэл:
 - (i) үйлдвэрлэгчийн маяг болон оноосон загвар;
 - (ii) Хавсралт С-д заасан стандарт категорийн агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын дагуу тухайн маягийн хөдөлгүүрийн холбогдох хийн ялгаруулалтын стандартыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
 - (iii) энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын нийцлийг бататгах зорилгоор хөдөлгүүрт хийсэн модификацийн жагсаалт;
 - (iv) энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартад заасан тооцоот гаралтын (rated output) мэдэгдэл;
 - (v) энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартаар шаардсан даралтын жишиг харьцааны мэдэгдэл;
 - (vi) энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын утааны индексийн шаардлага хангаж байгааг тогтоосон мэдэгдэл;

- (vii) энэ зүйлийн (2)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргагчийн тодорхойлсон, хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартын бохирдуулагч хийн шаардлага хангаж байгааг тогтоосон мэдэгдэл.

21.33. Маягийн загвар

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) дараах мэдээллээс бүрдсэн маягийн загварыг Даргад хүргүүлэх:
 - (i) хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг харуулсан бүтээгдэхүүний маягийн конфигураци ба загварын хэв шинжийг тодорхойлоход шаардлагатай зураг, тодорхойлолт болон бусад мэдээлэл;
 - (ii) энэ зүйлийн (1)(i)-д заасан зураг, тодорхойлолтын жагсаалт;
 - (iii) бүтээгдэхүүний маягийн бүтцийн бөх бат чанарыг тодорхойлоход шаардлагатай процесс, материал болон хэмжээсийн мэдээлэл;
 - (iv) Хавсралт С-д заасан хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартаар шаардсан НТЧ-ын хадгалалтын зааварчилгааны НТЧ-ын хязгаарлалтын хэсэг;
 - (v) ижил маягийн сүүлд үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний НТЧ-ыг тодорхойлоход шаардлагатай бусад өгөгдөл;
- (2) маягийн загвар бүрийг болон тухайн маягийн загварын хүрээнд вариант бүрийг таньж тогтоох.

21.35. Үзлэг шалгалт болон тест

(a) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг бататгах тухайн маягийн бүтээгдэхүүнд үзлэг шалгалт болон тест хийнэ:

- (1) бүтээгдэхүүн нь холбогдох НТЧ-ын шаардлага хангаж байх;
- (2) материал болон бүтээгдэхүүн нь маягийн загварын тодорхойлолтод тохирч байх;
- (3) бүтээгдэхүүний бүх эд анги нь маягийн загварын зурагтай тохирч байх;
- (4) үйлдвэрлэлийн процесс, бүтээх болон угсрах ажиллагаа нь маягийн загварт заасантай нийцэж байх.

(b) Энэ зүйлийн (a)-гийн дагуу шаардсан үзлэг шалгалт болон тест хийсний дараа хүсэлт гаргагч нь:

- (1) Даргын шаардаж болох үзлэг шалгалт, нислэгийн болон газрын тест хийхийг зөвшөөрнө;
- (2) бүтээгдэхүүн нь энэ зүйлийн (a)(2), (3) болон (4)-ийн шаардлага хангаж байгааг нотлох баримтыг гаргана;
- (3) бүтээгдэхүүн нь энэ зүйлийн (a)(2), (3), болон (4)-ийн шаардлага хангаж байгааг харуулснаас хойш, Даргад тест хийж танилцуулах хүртэлх хугацаанд өөрчлөгдөөгүй хэвээр болохыг бататгана.

21.37. Нийцлийн мэдэгдэл

(а) 21.35(b)-гийн дагуу тест хийхээр Даргад бүтээгдэхүүнээ танилцуулж байгаа маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь 21.35(b)(2), (3)-ын шаардлага хангаж байгааг мэдэгдсэн нийцлийн мэдэгдлийг Даргад хүргүүлнэ.

(б) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч, тухайн бүтээгдэхүүн нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг мэдэгдсэн нийцлийн мэдэгдлийг Даргад хүргүүлнэ.

21.39. Шалгах нислэг

(а) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, агаарын хөлгийн маягт, маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргын шаардаж болох дараах шаардлагыг бататгах шалгах нислэг хийх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн маяг нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангасан байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн маяг болон агаарын хөлгийн бүрдэл хэсэг нь найдвартай, зөв ажилладаг байх.

(б) Хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) энэ зүйлийн (а)-д шаардсан шалгах нислэг хийхийн өмнө:
 - (i) агаарын хөлөг нь Хавсралт С-д заасан, хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартын бүтцийн шаардлага хангасан байх;
 - (ii) агаарын хөлөгт газарт хийх шаардлагатай үзлэг шалгалт болон тест хийдэг байх;
 - (iii) агаарын хөлөг нь маягийн загвартаа нийцэж байх;
- (2) энэ зүйлийн (а)-д шаардсан шалгах нислэгийг:
 - (i) дараах шаардлагыг хангасан этгээд гүйцэтгэсэн байх:
 - (А) тухайн этгээд нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээ эзэмшдэг байх ба хийгдэж байгаа маягийн анхны загварын туршилт, эсхүл туршилтын нислэгт туршин-нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрсөн байх; эсхүл
 - (В) агаарын хөлөг нь хэт хөнгөн агаарын хөлөг ба тухайн этгээдийг хэт хөнгөн агаарын хөлгийн байгууллага зөвшөөрсөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь тухайн эзэмшигчид хийгдэж байгаа маягийн анхны загварын тест, эсхүл туршилтын нислэгт туршин-нисгэгчид эрх олгохыг зөвшөөрдөг бол; эсхүл
 - (С) агаарын хөлөг нь глайдер ба тухайн этгээдийг глайдерын байгууллага зөвшөөрсөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь тухайн эзэмшигчид хийгдэж байгаа маягийн анхны загварын тест, эсхүл туршилтын нислэгт туршин-нисгэгчид эрх олгохыг зөвшөөрдөг бол;
 - (ii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц холбогдох журмын дагуу гүйцэтгэсэн байх.

Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

21.41. НТЧ-ын шаардлага

Бүтээгдэхүүний маягт, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) Дарга өөр хугацааг бичгээр тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд, тухайн бүтээгдэхүүн нь Хавсралт С-д заасан болон гадаадын маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичигт заасан хугацаанд хүчинтэй байсан дараах стандартыг хангасан болохыг:
 - (i) НТЧ-ын загварын стандарт;
 - (ii) агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандарт;
- (2) бүтээгдэхүүний маяг нь, гадаадын маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн дагуу тогтоогдсон, эсхүл 21.23-ын дагуу Дарга бичгээр тодорхойлсон тусгай нөхцөлийг хангаж байгааг;
- (3) хангаагүй НТЧ-ын шаардлагыг аюулгүй байдлын дүйцэх түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн болохыг;
- (4) бүтээгдэхүүний маягийг зориулалтын дагуу ашиглахад аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлт байхгүй болохыг.

21.43. Өгөгдлийн шаардлага

(a) Бүтээгдэхүүний маягт, маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргад дараах баримт бичгийг хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах нотлох баримт:
 - (i) тухайн маягийн загварыг ICAO-гийн Хэлэлцэн тохирогч Зохион бүтээгч улс маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичиг олгосноор зөвшөөрсөн болохыг;
 - (ii) тухайн маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичгийг Зохион бүтээгч улс хүчинтэй гэж үзсэн болохыг;
- (2) энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичиг олгоход тавих НТЧ-ын шаардлага хангасан тухай дараах дэлгэрэнгүй мэдээлэл:
 - (i) НТЧ-ын загварын стандарт;
 - (ii) стандартын хүчинтэй хугацаа;
 - (iii) гадаадын маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүрээнд тогтоосон тусгай нөхцөл;
 - (iv) хангаагүй шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын дүйцэх түвшнийг хангах хүчин зүйлээр нөхсөн тухай;
 - (v) аливаа НТЧ-ын хязгаарлалт;
- (3) агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын гэрчилгээжүүлэлтийн талаар 21.32(1), (2)-т шаардсан дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартад нийцэж байгааг харуулсан, энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичгийг авахаар хүргүүлсэн өгөгдлийг тогтоосон жагсаалт;

- (5) агаарын хөлгийн хувьд, энэ зүйлийн (а)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичгийн хүрээнд баталсан нислэгийн зааврын хувь, эсхүл хэрэв холбогдох загварын стандартад нислэгийн заавартай байхыг шаардаагүй бол Хавсралт С-д заасан стандартад нийцсэн нислэгийн заавар;
- (6) хэрэв Дарга шаардсан бол:
- (i) бүтээгдэхүүний маягийн техник үйлчилгээний зааврын хувь;
 - (ii) бүтээгдэхүүний маягийг үйлдвэрлэгчээс гаргасан хүчинтэй ашиглалтын мэдээллийн (service information) хувь;
 - (iii) бүтээгдэхүүний маягийн эд ангийн зурагт каталогийн хувь;
- (7) үйлдвэрлэгч, эсхүл энэ зүйлийн (а)(1)-д заасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичиг эзэмшигч нь энэ зүйлийн (а)(5), (а)(6)-д заасан баримт бичигт орсон нэмэлт өөрчлөлт болон шинэчлэлтийн хувийг Даргад хүргүүлж байхыг зөвшөөрсөн болохыг нотлох баримт.

(b) Хэрэв энэ зүйлийн (а)-д иш татсан бүтээгдэхүүний маяг нь агаарын хөлгийн маяг бол энэ зүйлийн (а)(6)-д шаардсан мэдээлэлд тухайн агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн, хэрэв хамааралтай бол сэнсний мэдээлэл багтсан байх ёстой.

(c) Хэрэв 21.41 болон 21.43-ын шаардлага нь аливаа нэмэлт бүтээгдэхүүнд тохирч байгаа бол, Дарга маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд хамаарах бүтээгдэхүүний загвар, эсхүл серийн дугаарын хамрах хүрээг бичгээр тодорхойлох, эсхүл тухайн гэрчилгээний хамрах хүрээг дахин тодорхойлж болно.

С Бүлэг - Загварын өөрчлөлт

21.71. Зорилго

Энэ Бүлэг нь загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.73. Загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл

- (a) Загварын өөрчлөлтийг дараах хэлбэрээр зөвшөөрч болно:
- (1) НТЧ-ын удирдамжид оруулах; эсхүл
 - (2) модификацийг зөвшөөрөх; эсхүл
 - (3) D Бүлгийн дагуу маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийг зөвшөөрөх; эсхүл
 - (4) E Бүлгийн дагуу нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгох.
- (b) Загварын өөрчлөлт нь дараах тохиолдолд, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байна, хэрэв:
- (1) Хавсралт D-д заасан техникийн өгөгдөлд заасан бол; эсхүл
 - (2) НТЧ-ын гэрчилгээ олгосноор хүлээн зөвшөөрсөн бол.
- (c) Тухайн бүтээгдэхүүнд том хэмжээний модификаци хийхээр төлөвлөж байгаа, бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшигч биш этгээд нь E Бүлгийн дагуу нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хэлбэрээр тухайн загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

21.75. Загварын өөрчлөлтийн хадгалалт

Энэ Дүрэм хүчинтэй болохоос өмнө Даргын зөвшөөрсөн загварын өөрчлөлт бүрийг энэ Дүрмийн дагуу зөвшөөрсөнд тооцно.

21.77. НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлага

Загварын өөрчлөлтийн нийцлийн мэдэгдэл гаргасан байгууллага нь тухайн өөрчлөлттэй холбоотой ИНД-146.61-д шаардсан НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

21.79. НТЧ-ын гэрчилгээ олгож загварын өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөх

(a) Агаарын хөлөгт хийсэн загварын өөрчлөлтийг дараах тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөгт НТЧ-ын гэрчилгээ олгосноор хүлээн зөвшөөрч болно, хэрэв:

- (1) НТЧ-ын гэрчилгээ олгох үед, загварын өөрчлөлтийг агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний бүртгэлд бүртгэсэн бол;
- (2) загварын өөрчлөлт нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлагад нийцэж байгааг нотлох хангалттай баримт байгаа бол;
- (3) загварын өөрчлөлт нь Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн холбогдох дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандартад нийцэж байгааг нотлох хангалттай баримт байгаа бол.

(b) Энэ дүрмийн дагуу хүлээн зөвшөөрсөн загварын өөрчлөлтийг зөвхөн НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон агаарын хөлөгт хийж болно.

21.81. Form САА 337 - Модификацийн зөвшөөрөл

Дарга энэ дүрмийн 21.505-ын дагуу тухайн модификацийн техникийн өгөгдлийг зөвшөөрснөөр модификацид зөвшөөрөл олгоно.

D Бүлэг - Маягийн гэрчилгээ ба маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлт

21.91. Зорилго

Энэ Бүлэг нь маягийн гэрчилгээ болон маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.93. Гэрчилгээний өөрчлөлт

(a) Энэ Бүлгийн дагуу маягийн гэрчилгээнд оруулах өөрчлөлт нь дараах өөрчлөлтийг багтааж болно:

- (1) маягийн гэрчилгээний категорийн;
- (2) маягийн загварын;
- (3) нислэгийн зааврын;
- (4) үйл ажиллагааны хязгаарлалтын;
- (5) маягийн гэрчилгээний өгөгдлийн хуудасны;
- (6) маягийн гэрчилгээнд заасан онцгой нөхцөлийн.

(b) Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийг 21.95.(b)-гийн дагуу хийсэн байх ёстой.

21.95. Шинэ гэрчилгээ шаарддаг загварын өөрчлөлт

(a) Загварын өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь дараах тохиолдолд маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг шинээр гаргана:

- (1) Дарга тухайн загвар, конфигураци, хөдөлгүүрийн хүч, хөдөлгүүрийн хүчний хязгаарлалт, хөдөлгүүрийн хурдны хязгаарлалт, эсхүл жинд санал болгосон өөрчлөлт нь НТЧ-ын шаардлагын хэрэгжилтийн өргөн хүрээний үзлэг шалгалт хийх шаардлагатай болохыг тогтоосон тохиолдолд; эсхүл
- (2) агаарын хөлгийн маягийн хувьд, санал болгосон өөрчлөлт нь:
 - (i) хөдөлгүүрийн, эсхүл роторын тоонд; эсхүл
 - (ii) татах хүчний өөр зарчмыг ашигладаг хөдөлгүүр, эсхүл роторт; эсхүл
 - (iii) үйл ажиллагааны өөр зарчмыг ашигладаг роторт хамааралтай тохиолдолд; эсхүл
- (3) агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн маягийн хувьд, санал болгосон өөрчлөлт нь үйл ажиллагааны зарчимд хамааралтай тохиолдолд; эсхүл
- (4) сэнсний маягийн хувьд, санал болгосон өөрчлөлт нь:
 - (i) алганы тоонд; эсхүл
 - (ii) алхмыг өөрчлөх ажиллагааны зарчимд; эсхүл
 - (iii) алганы материалд хамааралтай тохиолдолд.

(b) Маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь B Бүлгийн дагуу маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг шинээр гаргах ба хамааралтай НТЧ-ын шаардлагын дагуу маягийн гэрчилгээндээ оруулсан өөрчлөлтийг холбогдох гадаадын эрх бүхий байгууллага зөвшөөрсөн болохыг нотлох баримтыг Даргад хүргүүлнэ.

21.97. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн хязгаарлалт

Хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлснээс бусад тохиолдолд, тухайн өөрчлөлтийг хийсний дараа маягийн гэрчилгээний зөвшөөрөгдсөн өөрчлөлт нь тодорхой конфигурацаар хязгаарлагдана:

- (1) зөвшөөрөл авахаар хүсэлт гаргасан маягтай ижил маягийн бусад конфигурацийг таньж тогтоох мэдээлэл;
- (2) өөрчлөлт нь бусад конфигурацитай тохирч байгааг нотлох баримт.

21.99. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Маягийн гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг тухайн гэрчилгээг эзэмшигч гаргана.

21.101. Зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах

Маягийн гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг шаардсан САА 24021/08 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаяг;
- (2) 21.505-д шаардсан мэдээлэл;
- (3) гэрчилгээнд хавсаргах тайлбар өгөгдөл;
- (4) тухайн бүтээгдэхүүн болон хүсэлт гаргагчтай холбоотой, маягтад заасан, Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

21.103. Маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл

Дараах нөхцөлд Дарга маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийг дараах тохиолдолд, зөвшөөрч болох ба хүсэлт гаргагч нь маягийн гэрчилгээний өөрчлөлтийн зөвшөөрөл авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангасан бол;
- (2) маягийн гэрчилгээний өөрчлөлт нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) агаарын хөлгийг зориулалтын дагуу үргэлжлүүлэн ашиглахад, хангаагүй НТЧ-ын шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн бол;
- (4) хэрэв зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоосон хязгаарлалтын хүрээнд, зориулалтын дагуу ашиглахад өөрчлөгдсөн бүтээгдэхүүнийг аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлтгүй бол.

Е Бүлэг - Нэмэлт маягийн гэрчилгээ

21.111. Зорилго

Энэ Бүлэг нь:

- (1) нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгох зохицуулалтын шаардлага;
- (2) нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлагыг тогтооно.

21.113. Нэмэлт маягийн гэрчилгээ

Энэ Бүлгийн дагуу олгосон нэмэлт маягийн гэрчилгээ нь дараах маяг, эсхүл нөхцөл байдалд өөрчлөлт оруулахыг зөвшөөрч болно:

- (1) маягийн гэрчилгээний категорид, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний категорид; эсхүл
- (2) маягийн загварт; эсхүл
- (3) нислэгийн зааварт; эсхүл
- (4) үйл ажиллагааны хязгаарлалтад; эсхүл
- (5) маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд заасан тусгай нөхцөлд; эсхүл
- (6) бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшдэггүй этгээд тухайн бүтээгдэхүүнд том хэмжээний модификаци хийхээр төлөвлөж байгаа үед; эсхүл
- (7) этгээд нь арилжааны зорилгоор нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшихийг хүсэж байгаа үед (жишээ нь, хүсэлт гаргагч хоёрдогч этгээдэд худалдах тал бол, эсхүл гадаадын эрх бүхий байгууллага хүлээн зөвшөөрөх зорилгоор тухайн гэрчилгээг шаардсан бол).

21.115. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Аливаа этгээд нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.

21.117. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/09 маягтыг бөглөж, дараах мэдээллийн хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаяг;
- (2) дараах дүрэмд шаардсан мэдээлэл:
 - (i) 21.33;
 - (ii) 21.35;
 - (iii) 21.505(a);
 - (iv) 21.32, хэрэв санал болгосон өөрчлөлт нь агаарын хөлгийн дуу чимээ, эсхүл хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын түвшинд нөлөөлөх бол;
- (3) тухайн загварын өөрчлөлт болон хүсэлт гаргагчтай холбоотой, маягтад заасан, Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) зохих төлбөрийн баримт.

21.119. Гэрчилгээ олгох

(а) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших эрхтэй ба Дарга бүтээгдэхүүн, эсхүл бүтээгдэхүүний маягт нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгож болно:

- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
- (3) хангаагүй НТЧ-ын шаардлагыг аюулгүй байдлын дүйцэх түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн байх;
- (4) хэрэв өөрчлөгдсөн бүтээгдэхүүн нь зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоосон хязгаарлалтын хүрээнд ажиллаж байгаа бол түүнийг зориулалтын дагуу ашиглахад аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлтгүй байх.

(b) Энэ Бүлгийн дагуу Даргын олгосон гэрчилгээнд, тодорхой тохиолдол бүрд Даргын шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөлийг зааж өгч болно.

21.121. Гэрчилгээг шилжүүлэх

(а) Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг, 21.123-т заасан үүрэг хариуцлагыг хүлээх чадвартай болохыг Дарга хүлээн зөвшөөрсөн этгээд, эсхүл байгууллагаас бусад этгээдэд, эсхүл байгууллагад шилжүүлэхийг зөвшөөрөхгүй.

(b) Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг шилжүүлэхийн өмнө:

- (1) шилжүүлэн авагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаягийг Даргад бичгээр мэдэгдэнэ;
- (2) нэмэлт өөрчлөлт оруулахаар гэрчилгээг Даргад хүргүүлнэ.

21.123. Гэрчилгээ эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага

(а) Нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) маягийн гэрчилгээтэй бүтээгдэхүүний өөрчлөлтийн хувьд, ИНД-146.61-д шаардсан НТЧ-ын хадгалалтын үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ;
- (2) Даргын хүсэлтээр, тухайн бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ эзэмшигчтэй зохих харилцаа холбоотой болохоо нотлох баримтыг хүргүүлнэ;
- (3) дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгана:
 - (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байх;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, бүтээгдэхүүний загвар, эсхүл загварын өөрчлөлтийн бүртгэлийг тухайн маягийн бүтээгдэхүүний сүүлчийн загварыг ашиглалтаас бүрмөсөн хассанаас хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг байх;
- (4) Даргын хүсэлтээр, тухайн гэрчилгээ, загварын мэдээлэл, зураг, тестийн тайлан болон үзлэг шалгалтын бүртгэлийг Даргад хүргүүлнэ.

(b) Дарга бүртгэлийг энэ зүйлийн (a)(3)(ii)-т шаардсанаас бага хугацаагаар хадгалахыг зөвшөөрч болно.

21.125. Гэрчилгээний өөрчлөлт

Гэрчилгээнд заасан загварын өөрчлөлтөд томоохон өөрчлөлт оруулахаар төлөвлөж байгаа нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) нэмэлт маягийн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг САА 24021/09 маягтаар гаргана; эсхүл
- (2) шинэ нэмэлт маягийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргана.

F Бүлэг - Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ**21.141. Зорилго**

Энэ Бүлэг нь бүтээгдэхүүний маягт *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* олгох болон түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.143. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ эзэмших, эсхүл *урьдчилсан маягийн гэрчилгээнд* нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь хүсэлтийг зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

21.145. Гэрчилгээ олгох

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ*, эсхүл *урьдчилсан маягийн гэрчилгээний* нэмэлт өөрчлөлтийг авах эрхтэй ба Дарга *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ*, эсхүл *урьдчилсан маягийн гэрчилгээний* нэмэлт өөрчлөлтийг олгож болно:

- (1) хүсэлт гаргагч нь тухайн бүтээгдэхүүний маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээний аль тохирохыг эзэмшдэг, эсхүл эзэмших хүсэлт гаргасан байх;
- (2) хүсэлт гаргагч нь энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
- (3) *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* олгох, эсхүл *урьдчилсан маягийн гэрчилгээнд* нэмэлт өөрчлөлт оруулах нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх.

(b) Энэ Бүлгийн дагуу Даргын олгосон *урьдчилсан маягийн гэрчилгээнд*, тодорхой тохиолдол бүрд Даргын шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөлийг зааж өгч болно.

21.147. Урьдчилсан маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) *Урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* эзэмших, эсхүл *урьдчилсан маягийн гэрчилгээнд* нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) бүтээгдэхүүнийг энэ зүйлийн (b)(1)-д тогтоосон хязгаарлалтын дагуу ашиглахад түүнийг аюултай болгох хэв шинж, үзүүлэлт, эсхүл нөхцөл байхгүй болохыг;

- (2) бүтээгдэхүүнийг хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл эзэмшихээр хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгохтой холбоотой НТЧ-ын шаардлагын дагуу зохион бүтээж, үйлдвэрлэсэн болохыг;
- (3) бүтээгдэхүүнийг энэ зүйлийн (b)(1)-д тогтоосон үйл ажиллагааны зохих хязгаарлалтын хүрээнд аюулгүй ашиглаж болохыг;
- (4) агаарын хөлгийн маягийн хувьд:
- (i) тухайн агаарын хөлөг нь хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл эзэмших хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээний нислэгийн үзүүлэлтийн холбогдох шаардлагын ихэнхийг хангасан болохыг;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгох нислэгийн шаардлагад нийцэж байгааг харуулахад шаардлагатай бүх маневрыг гүйцэтгэсэн болохыг;
 - (iii) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-д заасан холбогдох хязгаарлалтын дагуу аюулгүй ашиглаж болохыг.
- (b) Хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) жин, хурд, нислэгийн маневр, ачаалал, удирдлага болон төхөөрөмжийн үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг багтаасан, хүсэлт гаргагчийн эзэмшиж байгаа, эсхүл эзэмшихээр хүсэлт гаргасан маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн гэрчилгээ олгоход шаардагдах хязгаарлалтыг тогтоох;
 - (2) бүтээгдэхүүний НТЧ-ын хадгалалтын үзлэг шалгалтын болон техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх.
- (c) Агаарын хөлгийн маягт *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* эзэмших хүсэлт гаргагч нь, энэ зүйлийн (b)(1)-ийн дагуу тогтоогоогүй агаарын хөлгийн хязгаарлалт бүрд тавих зохих үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг харуулах үүрэгтэй.
- (d) Агаарын хөлгийн маягт *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* эзэмших хүсэлт гаргагч нь агаарын хөлгийн маягийн анхны загварыг дараах гэрчилгээний эрхийн хүрээнд 50-аас доошгүй цаг ниссэнийг нотлох үүрэгтэй:
- (1) *тусгай категорийн туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээ; эсхүл
 - (2) Монгол, Европын холбоо, Оросын Холбооны Улс, Австрали, Канад, Нэгдсэн Вант Улс, эсхүл Америкийн Нэгдсэн Улсын (АНУ) зэвсэгт хүчний хяналтад.
- (e) Хэрэв тухайн хүсэлт нь *урьдчилсан маягийн гэрчилгээнд* нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт бол Дарга энэ зүйлийн (d)-д заасан нислэгийн цагийг багасгах шийдвэрийг бичгээр гаргаж болно.

21.149. Хугацаа

- (a) Тухайн гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* нь олгосон өдрөөс хойш 24 сараас ихгүй байх ёстой ба хүчинтэй хугацаа дуусах хүртэл хүчинтэй хэвээр байна.
- (b) *Урьдчилсан маягийн гэрчилгээний* нэмэлт өөрчлөлт нь энэ зүйлийн (a)-д заасан *урьдчилсан маягийн гэрчилгээний* хүчинтэй байх хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна.

Г Бүлэг - Нөөц

Н Бүлэг- НТЧ-ын гэрчилгээ

21.171. Зорилго

Энэ Бүлэг нь агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээжүүлэлтийн зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.173. Гэрчилгээний категори

Дарга, Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөгт Хууль болон энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагын дагуу дараах НТЧ-ын гэрчилгээ олгоно:

- (1) *стандарт категорийн;*
- (2) *хязгаарлалттай категорийн;*
- (3) *тусгай категорийн туршилтын;*
- (4) *тусгай категорийн үзүүлбэрийн;*
- (5) *тусгай категорийн сонирхогчийн бүтээсэн;*
- (6) *тусгай категорийн анхдагч;*
- (7) *тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн (LSA);*
- (8) *тусгай категорийн хязгаарлагдмал;*
- (9) *урьдчилсан категори.*

21.175. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

Агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах холбогдох маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) маягт САА 24021/05 - *стандарт, эсхүл хязгаарлалттай категорид;*
- (2) маягт САА 24021/06 - *тусгай категорид;*
- (3) маягт САА 24021/14 - *урьдчилсан категорид.*

21.177. Гэрчилгээ олгох тусгай нөхцөл

(a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, агаарын хөлөгт *стандарт категорийн* болон *хязгаарлалттай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээг хамт олгож болно:

- (1) агаарын хөлгийг тухайн категорийн конфигурацид шилжүүлэх үед энэ Бүлгийн категори бүрийн холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байх;
- (2) төхөөрөмжийг энгийн механик аргаар салгах, эсхүл нэмснээр тухайн агаарын хөлгийг нэг конфигурацаас нөгөөд шилжүүлэх боломжтой байх.

(b) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн *хязгаарлалттай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн дотор талд ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд зориулж бодис цацахаар тоногдсон байх;

(2) дотоод төхөөрөмж нэмж суурилуулснаар тухайн агаарын хөлгийг агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд ашиглахад тохиромжтой болгосон байх.

(с) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, тухайн агаарын хөлөгт 21.173-т заасан *тусгай категориудаас* зөвхөн нэгээр нь НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно:

(1) агаарын хөлөг нь үйл ажиллагаа гүйцэтгэх зориулалтын хувьд, энэ Бүлгийн холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байх;

(2) агаарын хөлөг нь аюулгүй үйл ажиллагааны нөхцөлд байх.

(d) Дарга НТЧ-ын гэрчилгээнд тухайн гэрчилгээний зорилго болон тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд холбогдох нөхцөл, хязгаарлалтыг зааж өгч болно.

21.179. Гэрчилгээний хугацаа

(a) Хэрэв тухайн агаарын хөлөгт ИНД-91, ИНД-43-ын холбогдох шаардлагын дагуу техник үйлчилгээг гүйцэтгэсэн бол гэрчилгээний хугацаа дууссан, эсхүл түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, агаарын хөлгийн дараах НТЧ-ын гэрчилгээ хүчинтэй хэвээр байна:

(1) *стандарт категори*;

(2) *хязгаарлалттай категори*;

(3) *тусгай категори*.

(b) Агаарын хөлгийн *стандарт категори* НТЧ-ын гэрчилгээ болон агаарын хөлгийн *хязгаарлалттай категори* НТЧ-ын гэрчилгээ нь дараах тохиолдолд хүчингүй болно:

(1) агаарын хөлгийг Монгол Улсын бүртгэлээс хассан; эсхүл

(2) агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүрт болон хэрэв хамааралтай бол сэнсэнд олгосон *маягийн гэрчилгээ*, эсхүл *маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний аль* хамааралтай нь хүчингүй болсон; эсхүл

(3) агаарын хөлгийн хувьд, ижил категорид шинэ НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон.

(с) Агаарын хөлгийн *тусгай категори* НТЧ-ын гэрчилгээ дараах тохиолдолд хүчингүй болно:

(1) агаарын хөлгийг Монгол Улсын бүртгэлээс хассан; эсхүл

(2) агаарын хөлгийн хувьд, ижил категорид шинэ НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон.

(d) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ зүйлийн (b), эсхүл (с)-гийн дагуу гэрчилгээний хугацаа дууссан тохиолдолд гэрчилгээг Даргад хураалгах үүрэгтэй.

(e) Стандарт категори НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл *хязгаарлалттай категори* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ зүйлийн (b)(2)-ын дагуу гэрчилгээний хугацаа дууссан тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөгт 21.175-ын дагуу зохих *тусгай категори* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.

(f) Агаарын хөлгийн *урьдчилсан категори* НТЧ-ын гэрчилгээ нь дараах тохиолдолд тухайн гэрчилгээнд заасан хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна:

- (1) хэрэв:
- (i) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээг ИНД-91, ИНД-43-ын холбогдох шаардлагын дагуу хийсэн бол;
 - (ii) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй хэвээр байгаа бол;
 - (iii) 21.145-ын дагуу тухайн агаарын хөлгийн маягт олгосон *урьдчилсан маягийн гэрчилгээ* нь хүчинтэй хэвээр бол;
- (2) дараахаас бусад тохиолдолд:
- (i) *урьдчилсан категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон; эсхүл
 - (ii) тухайн агаарын хөлөгт *стандарт категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл *хязгаарлалттай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон.

21.181. Гэрчилгээг шилжүүлэх

Хэрэв бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь ИНД-47.57-гийн дагуу тухайн агаарын хөлгийг хууль ёсоор эзэмших эрхээ зогсоосон бол Монгол Улсын агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах, хамааралтай НТЧ-ын гэрчилгээг агаарын хөлгийн хамт шилжүүлэх үүрэгтэй:

- (1) *стандарт категори*;
- (2) *хязгаарлалттай категори*;
- (3) *тусгай категори*;
- (4) *урьдчилсан категори*.

Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

21.191. Стандарт болон хязгаарлалттай категорийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

Агаарын хөлөгт *стандарт категори*, *хязгаарлалттай категори*, *эсхүл урьдчилсан категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүр болон хэрэв хамааралтай бол сэнс нь дараах холбогдох, хүчинтэй гэрчилгээнд тохирч байгааг:
 - (i) В Бүлгийн дагуу олгосон маягийн гэрчилгээнд; эсхүл
 - (ii) В Бүлгийн дагуу олгосон маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээнд; эсхүл
 - (iii) F Бүлгийн дагуу олгосон *урьдчилсан маягийн гэрчилгээнд*;
- (2) агаарын хөлгийн модификаци болон засвар нь тухайн агаарын хөлгийн маягийн хувьд, N Бүлгийн дагуу хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдлийн дагуу зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлттэй тохирч байгааг;
- (3) агаарын хөлөгт хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг;
- (4) агаарын хөлөгт дараах баримт бичиг олгосон болохыг:
 - (i) холбогдох нислэгийн заавар;
 - (ii) холбогдох бүртгэлийн дэвтэр, засвар болон өөрчлөлтийн маягт, бусад баримт бичиг;

- (5) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг байрлуулсныг:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар;
 - (ii) цагдаагийн тэмдэг;
 - (iii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (6) агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүр, сэнс болон сэнсний бул, алгыг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг;
- (7) агаарын хөлөг нь ИНД-26-д заасан холбогдох бүх нэмэлт НТЧ-ын шаардлагад тохирч байгааг;
- (8) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 60 хоногийн дотор тухайн агаарын хөлөгт дараах үзлэг шалгалт хийсэн болохыг:
 - (i) 100 цагийн, эсхүл үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу дүйцэх үзлэг шалгалт; эсхүл
 - (ii) ИНД-119-ийн дагуу гэрчилгээжсэн агаарын тээвэрлэгчийн, эсхүл ICAO-гийн Хэлэлцэн тохирогч улсын гэрчилгээжүүлсэн агаарын тээврийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн холбогдох техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу хуваарьт үзлэг шалгалт; эсхүл
 - (iii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг шалгалт;
- (9) 21.175-ын дагуу хүсэлт гаргахын өмнөх, сүүлийн 5 жилийн дотор тухайн агаарын хөлгийг жинлэсэн болохыг;
- (10) агаарын хөлөг нь аюулгүй үйл ажиллагааг хангах нөхцөлд байгааг;
- (11) агаарын хөлөг, түүний модификаци болон засвар нь Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын холбогдох стандартыг хангаж байгааг.

21.193. Тусгай категорин туршилтын гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

Агаарын хөлөгт *тусгай категорин туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах мэдээллийг агуулсан, тухайн агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл:
 - (i) санал болгосон үйл ажиллагааны дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (ii) үйл ажиллагаанд шаардагдах нислэгийн тооцоот үргэлжлэх хугацаа, эсхүл тоо;
 - (iii) үйл ажиллагаа дээгүүр нь хийгдэх нутаг дэвсгэрийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (2) гадна конфигурацийн мэдэгдэхүйц өөрчлөлтгүйгээр өмнө нь гэрчилгээжсэн маягаас өөрчилсөн агаарын хөлгөөс бусад агаарын хөлгийн хувьд, гурван талт зургийг багтаасан тухайн агаарын хөлгийг таних хангалттай өгөгдөл;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох баримт бичиг;

- (5) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагааг хангахад шаардлагатай загварын өөрчлөлтөд тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг байрлуулсныг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (7) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (8) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (9) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

21.195. Тусгай категорийн үзүүлбэрийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн үзүүлбэрийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөл;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагааг хангахад шаардлагатай загварын өөрчлөлтөд тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (7) агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь ИНД-47.55.(c)-гийн дагуу агаарын хөлгийн хувьд, үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хүчинтэй мэдэгдэл эзэмшиж байгааг нотлох баримт;
- (8) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (9) шалгалтын нислэг амжилттай хийгдсэн ба тухайн агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг нотлох баримт:
 - (i) бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагдаж байгаа болохыг;
 - (ii) үйл ажиллагааны аюултай үзүүлэлт, эсхүл загварын хэв шинжгүй болохыг;

- (10) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (11) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (12) шалгалтын нислэгийн дараах өгөгдөл:
 - (i) агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны хязгаарлалт;
 - (ii) агаарын хөлгийн НТЧ-ын хязгаарлалт;
- (13) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

(b) Энэ зүйлийн (a)(9)-д шаардсан шалгалтын нислэгийг дараах байдлаар хийсэн байх шаардлагатай:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт олгосон *тусгай категорийн туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээнд заасан хязгаарлалт болон нөхцөлийн дагуу;
- (2) Хавсралт E-гийн дагуу тухайн зорилгоор зөвшөөрөгдсөн туршин нисгэгчээр.

21.197. Тусгай категорийн сонирхогчийн бүтээсэн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн сонирхогчийн бүтээсэн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөл;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) дараах нотлох баримт:
 - (i) сонирхогч-зохион бүтээгч нь тухайн агаарын хөлгийн ихэнх хэсгийг өөрийн мэдлэг боловсрол, туршлагад тулгуурлан бүтээсэн болохыг; эсхүл
 - (ii) спортын хөнгөн агаарын хөлгийг туршилтын-спортын хөнгөн агаарын хөлөг гэж үйлдвэрлэгч тогтоосон болохыг;
- (6) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагааг хангахад шаардлагатай загварын өөрчлөлтөд тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (7) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (8) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (9) шалгалтын нислэг амжилттай хийгдсэн ба тухайн агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг нотлох баримт:
 - (i) бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагддаг байх;

- (ii) үйл ажиллагааны аюултай үзүүлэлт, эсхүл загварын хэв шинжгүй байх;
- (10) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (11) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (12) шалгалтын нислэгийн дараах өгөгдөл:
 - (i) агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны хязгаарлалт;
 - (ii) агаарын хөлгийн НТЧ-ын хязгаарлалт;
- (13) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

(b) Энэ зүйлийн (a)(12)-т шаардсан шалгалтын нислэгийг дараах байдлаар хийсэн байх шаардлагатай:

- (1) агаарын хөлгийн *тусгай категорийн туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээнд заасан хязгаарлалт болон нөхцөлийн дагуу;
- (2) Хавсралт E-гийн дагуу тухайн зорилгоор зөвшөөрөгдсөн туршин нисгэгчээр.

21.199. Тусгай категорийн анхдагч гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн анхдагч* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөл;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, техник үйлчилгээний заавар болон агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) тухайн агаарын хөлөгт хийсэн модификаци болон засвар нь С Бүлгийн дагуу зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлтөд тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
- (7) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (8) агаарын хөлөг, түүний хөдөлгүүр, сэнс болон сэнсний бул, алгыг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
- (9) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (10) агаарын хөлөг болон түүнд суурилуулсан бүрдэл хэсэгтэй холбоотой НТЧ-ын хадгалалтын өгөгдөл нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц эх үүсвэрээс авсан болохыг нотлох баримт;

- (11) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргахаас өмнөх 60 хоногийн дотор тухайн агаарын хөлөгт 100 цагийн, эсхүл үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу дүйцэх үзлэг шалгалт, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг шалгалт хийсэн болохыг нотлох баримт;
- (12) импортын агаарын хөлгийн хувьд:
- (i) тухайн агаарын хөлгийг FAR 21.24-ийн дагуу анхдагч категорийн агаарын хөлгөөр гэрчилгээжүүлснийг, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх гэрчилгээжүүлэлтийг экспортлогч улсын холбогдох НТЧ-ын эрх бүхий байгууллага хийсэн болохыг нотлох баримт;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь FAR 21.24-д заасан анхдагч категорийн агаарын хөлгийн шаардлага болон НТЧ-ын загварын стандарт, эсхүл энэ зүйлийн (i)-ийн дагуу Даргын хүлээн зөвшөөрсөн дүйцэх гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага болон НТЧ-ын загварын стандартад тохирч байгааг нотлох баримт;
- (13) Монгол Улсад үйлдвэрлэсэн агаарын хөлгийн хувьд:
- (i) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-148-ын дагуу олгосон агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэсэн болохыг нотлох баримт;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь FAR 21.24-д заасан анхдагч категорийн агаарын хөлгийн шаардлага болон НТЧ-ын загварын стандарт, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх НТЧ-ын загварын стандартад тохирч байгааг нотлох баримт;
- (14) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

21.201. Тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөл;
- (3) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (4) нислэгийн заавар, үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний заавар, үзлэг шалгалтын журам болон агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой Даргын шаардаж болох бусад баримт бичиг;
- (5) Даргын шаардаж болох, агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагааг хангахад шаардлагатай загварын өөрчлөлтөд тухайн агаарын хөлөг тохирч байгааг нотлох баримт;
- (6) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;

- (7) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт;
 - (8) шалгалтын нислэг амжилттай хийгдсэн ба тухайн агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангаж байгааг нотлох баримт:
 - (i) бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагддаг байх;
 - (ii) үйл ажиллагааны аюултай үзүүлэлт, эсхүл загварын хэв шинжгүй байх;
 - (9) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-ын дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
 - (10) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;
 - (11) импортын агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлөгт тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн НТЧ-ын гэрчилгээг FAR 21.190-д заасан шаардлагын дагуу, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх стандартад заасны дагуу олгосон, эсхүл олгоход тохирохыг нотлох баримт;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-гийн шаардлагыг хангасан агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн бичгээр үйлдсэн мэдэгдэл, эсхүл үйлдвэрлэгчийн гарын үсэг зурсан мэдэгдлийн баталгаажуулсан хуулбар;
 - (12) Монгол Улсад үйлдвэрлэсэн агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-148-ын дагуу олгосон агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэсэн болохыг нотлох баримт;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-гийн шаардлагыг хангасан тухай агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн бичгээр үйлдсэн мэдэгдэл, эсхүл үйлдвэрлэгчийн гарын үсэг зурсан мэдэгдлийн баталгаажуулсан хуулбар;
 - (13) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(11), (12)-т шаардсан агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн нийцлийн мэдэгдэл нь дараах мэдээллийг агуулсан байх ёстой:
- (1) агаарын хөлгийн хийц болон загвар, серийн дугаар болон үйлдвэрлэсэн огноог тогтоосон дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (2) агаарын хөлгийг спортын хөнгөн агаарын хөлгөөр тодорхойлж болохыг харуулах техникийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (3) агаарын хөлгийг зохион бүтээх болон үйлдвэрлэхтэй холбоотой зөвшилцсөн стандартыг таньж тогтоох;
 - (4) дараах нөхцөлийг баталгаажуулсан мэдэгдэл:
 - (i) үйлдвэрлэгч нь энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартын шаардлага хангасан чанар баталгаажуулалтын тогтолцоотой;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн загварын өгөгдөл нь энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартад тохирч байгаа;

- (iii) энэ зүйлийн (b)(4)(i)-д шаардсан чанар баталгаажуулалтын тогтолцоонд суурилсан ба агаарын хөлөг нь үйлдвэрлэгчийн загварын өгөгдөл болон энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартад тохирч байгаа;
- (iv) энэ зүйлийн (b)(3)-т тогтоосон, зөвшилцсөн стандартын дагуу үйлдвэрлэгчийн тогтоосон, үйлдвэрлэлд хүлээн зөвшөөрөх тестийн журмын дагуу:
 - (A) үйлдвэрлэгч нь тухайн агаарын хөлгийг газарт болон нислэгт туршсан болохыг;
 - (B) газрын болон шалгах нислэгийн үед тухайн агаарын хөлгийн үзүүлэлт нь загварын шаардлагад нийцэж байгаад үйлдвэрлэгч нь итгэлтэй байгааг;
 - (C) тухайн агаарын хөлөг нь аюулгүй үйл ажиллагааг хангах нөхцөлд байгааг;
- (v) үйлдвэрлэгч нь тухайн агаарын хөлгийн НТЧ-ын хадгалалтыг хянах журамтай ба аюултай нөхцөлийг залруулах зорилгоор энэ зүйлийн (b)(3)-ын дагуу тогтоосон, зөвшилцсөн стандартыг хангасан аюулгүй байдлын удирдамж, эсхүл шаардлага гаргадаг болохыг.

(c) Спортын хөнгөн агаарын хөлгийг иж бүрдлээр угсарсан ба үйлдвэрлэгч нь туршилтын - спортын хөнгөн агаарын хөлөг гэж тогтоосон спортын хөнгөн агаарын хөлөгт *тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгохгүй.

21.203. Тусгай категорийн хязгаарлагдмал гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

(a) Агаарын хөлөгт *тусгай категорийн хязгаарлагдмал* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийг ашиглах үйл ажиллагааны зорилгыг тодорхойлсон мэдэгдэл;
- (2) агаарын хөлгийн хийц болон загварыг таних хангалттай өгөгдөл;
- (3) агаарын хөлгийн маягийг олон тоогоор, хяналттай зохион бүтээх орчинд, үйлдвэрт бүтээсэн болохыг нотлох баримт;
- (4) агаарын хөлгийн маягийг өмнө нь иргэний, эсхүл цэргийн үйл ажиллагаанд хүлээн зөвшөөрсөн болохыг нотлох баримт;
- (5) агаарын хөлгийн дараах нотлох баримт:
 - (i) маягийн эх загвар болон үйл ажиллагааны конфигурацаас зарчмын хувьд, өөрчлөгдөөгүй болохыг; эсхүл
 - (ii) маягийн эх загвар болон үйл ажиллагааны конфигурацийн томоохон өөрчлөлтгүй, өргөн хүрээтэй сэргээсэн болохыг; эсхүл
 - (iii) зохих загварын зөвшөөрөлд хамааралтай, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц томоохон өөрчлөлт хийснийг үл харгалзан, маягийн эх загварын стандарт болон үйл ажиллагааны конфигурацитай зарчмын хувьд нийцэж байгааг;
- (6) хамааралтай НТЧ-ын удирдамж бүрийг ИНД-39-ийн дагуу хангасан болохыг нотлох баримт;

- (7) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг ИНД-91.607-гийн дагуу баталсан болохыг нотлох баримт;
- (8) дараах мэдээллийг агуулсан нислэгийн зааврын хязгаарлалтын өгөгдөл:
 - (i) хурдны үзүүлэлт;
 - (ii) жин болон ачааллын мэдээлэл;
 - (iii) хөдөлгүүрийн үйл ажиллагааны үзүүлэлт;
 - (iv) түлш болон тосны тодорхойлолт;
 - (v) түлшний зарцуулалтын өгөгдөл;
 - (vi) нийт хэрэглэх боломжит түлшний хэмжээ;
 - (vii) мэдэгдэж байгаа мөстөлтийн нөхцөлд нислэг үйлдэх боломж;
 - (viii) эрсдэлтэй болон хориглосон маневр;
 - (ix) онцгой нөхцөлийн журам;
 - (x) бүхээгт байх хүний максимум тоо;
 - (xi) хэрэв нэгээс дээш нисэх багийн гишүүн шаардсан бол минимум нисэх багийн гишүүний тоо;
 - (xii) зөвлөсөн хөөрөлтийн болон буултын зай;
 - (xiii) хэрэв хамааралтай бол, ганц-хөдөлгүүрээр өндөр авах үзүүлэлт;
- (9) агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон дараах аль нэг тэмдэглэгээний хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт:
 - (i) үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаар; эсхүл
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн танигдахуйц будган зураглал, тэмдэглэгээ;
- (10) агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь ИНД-47.55.(с)-гийн дагуу тухайн агаарын хөлгийн хувьд, үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хүчинтэй мэдэгдэл эзэмшиж байгааг нотлох баримт;
- (11) НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлтийг Даргад хүргүүлэхээс өмнөх 60 хоногийн дотор тухайн агаарын хөлөгт жилийн, эсхүл үйлдвэрлэгчийн хуваарийн дагуу хийх 100 цагийн үзлэг шалгалттай дүйцэх, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг шалгалт хийсэн болохыг нотлох баримт;
- (12) тухайн агаарын хөлгөөр дараах шалгалтын нислэг хийсэн болохыг нотлох баримт:
 - (i) хэрэв агаарын хөлгийн аюулгүй байдлын, бүрэн бүтэн байдлын болон найдвартай ажиллагааны бүртгэлийн баримтжуулсан нотлох баримт байхгүй бол, тухайн агаарын хөлөг нь бүх хурдны хүрээнд болон бүх хэвийн үйл ажиллагааны маневрын туршид тогтвортой удирдагдаж байгаа болохыг тогтоох шалгалтын нислэг; эсхүл
 - (ii) мэдэгдэж байгаа үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг тогтоох, эсхүл тухайн хязгаарлалтын өөрчлөлт нь модификацийн үр дүн болохыг бататгах шалгалтын нислэг; эсхүл
 - (iii) энэ зүйлийн (i), (ii)-ыг нэгтгэсэн үнэлгээ;
- (13) тухайн агаарын хөлгийг аюулгүй үйл ажиллагааны нөхцөлд байгааг нотлох баримт;
- (14) 21.205-д заасан зурагт хуудасны шаардлага хангасан болохыг нотлох баримт.

(b) Энэ зүйлийн (a)(8)-д шаардсан нислэгийн зааврын хязгаарлалтын өгөгдөл нь дараах эх үүсвэртэй байх ёстой:

- (1) үйлдвэрлэгчийн өгөгдөл, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц цэргийн үйл ажиллагааны заавар; эсхүл
- (2) гадаадын иргэний нисэхийн НТЧ-ын эрх бүхий байгууллагын хүлээн зөвшөөрсөн өгөгдөл; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлөгт олгосон *тусгай категорийн туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээний дагуу хийсэн шалгалтын нислэгээс гаргаж авсан өгөгдөл; эсхүл
- (4) энэ зүйлийн (1), (2) болон (3)-ын нэгдэл.

(c) Энэ зүйлийн (a)(12) болон (b)(3)-т шаардсан шалгалтын нислэгийг дараах байдлаар хийсэн байх шаардлагатай:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн *тусгай категорийн туршилтын* НТЧ-ын гэрчилгээнд заасан хязгаарлалт болон нөхцөлийн дагуу;
- (2) Хавсралт Е-гийн дагуу тухайн зорилгоор зөвшөөрөгдсөн туршин нисгэгчээр.

21.205. Тусгай категорийн агаарын хөлгийн зурагт хуудас

Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд, тухайн агаарын хөлөгт дараах бичиглэл, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад төстэй бичиглэлийг агуулсан ойлгомжтой зурагт хуудсыг зорчигчдод ил тод харагдахуйцаар байрлуулах ёстой:

“Анхааруулга

Энэ агаарын хөлөг нь Тусгай категорийн (Дэд категори) агаарын хөлөг бөгөөд агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд зорчигч тээвэрлэх стандарт категорийн агаарын хөлөгт тавих Монгол Улсын иргэний нисэхийн НТЧ-ын стандартыг хангаагүй болно.

Энэ агаарын хөлгөөр нисэх Зорчигч нь эрсдэлээ өөрөө хариуцна.”

I Бүлэг - Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл

21.251. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь агаарын хөлөгт тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.253. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн категори

Дарга агаарын хөлөгт дараах тусгай нислэгийн зөвшөөрлийг Хууль болон энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагын дагуу олгоно:

- (1) *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл-түр эрх;*
- (2) *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх.*

21.255. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах

Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь дараах маягтаас аль тохирохыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) маягт САА 24021/07 - *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл*;
- (2) маягт САА 24021/15 - *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх*.

21.257. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгох нөхцөл

(a) Хэрэв дараах шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, Дарга агаарын хөлөгт *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл* олгож болно:

- (1) энэ Бүлгийн дагуу холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байх;
- (2) агаарын хөлгийн аливаа татгалзал нь энэ Дүрэм, эсхүл бусад иргэний нисэхийн дүрэмд заасан хамааралтай НТЧ-ын болон техник үйлчилгээний шаардлага хангаагүйг үл харгалзан, аюулгүй байдлын түвшин нь дараах зорилгоор ашиглахад хангалттай байх:
 - (i) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээ хийх төв рүү, эсхүл хадгалалтын цэг рүү нисэх;
 - (ii) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн шинэ агаарын хөлгийн шалгах нислэг хийх;
 - (iii) аюул заналхийлж байгаа бүсээс агаарын хөлгийг шилжүүлэх.

(b) Хэрэв Дарга энэ Бүлгийн холбогдох гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага хангагдсан бөгөөд аюулгүй байдлын түвшин нь агаарын хөлгийг ашиглах зорилгод нийцнэ гэж үзвэл, Дарга агаарын хөлгийн маягт *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх* олгож болно.

(c) Дарга тусгай нислэгийн зөвшөөрөлд, тухайн зөвшөөрлийн зорилго болон агаарын хөлгийн ашиглалтын холбогдох хязгаарлалт болон нөхцөлийг тусгайлан зааж болно.

21.259. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн хугацаа

(a) Агаарын хөлгийн *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл* нь, хэрэв тухайн агаарын хөлөг Монгол Улсын бүртгэлтэй хэвээр байгаа бол Дарга зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, заасан хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна.

(b) Агаарын хөлгийн маягийн *тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх* нь Дарга зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, заасан хугацаанд хүчинтэй хэвээр байна.

Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн шаардлага

21.261. Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах

Тусгай нислэгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах мэдээллийн дэлгэрэнгүй:
 - (i) нислэгийн зорилго;
 - (ii) санал болгосон маршрут;
 - (iii) тухайн агаарын хөлөг болон түүний төхөөрөмжийг ажиллуулахад шаардагдах нисэх багийн гишүүд;
 - (iv) хамааралтай НТЧ, эсхүл техник үйлчилгээний шаардлагын үл тохирол;
 - (v) тухайн агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагааг хангахад шаардлагатай байж болох хориг;
- (2) Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл;
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг бөгөөд ИНД-47-гийн дагуу таних пайз болон агаарын хөлгийн тэмдэглэгээний зөвшөөрөгдсөн хэлбэрийг харуулж байгааг нотлох баримт;
- (4) тухайн агаарын хөлгийг Q Бүлэгт заасан аргаар таньж тогтоосон болохыг нотлох баримт.

21.263. Тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн байнгын эрх авах хүсэлт гаргах

Агаарын хөлгийн маягт тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн-байнгын эрх авах хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийн тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн дагуух үйл ажиллагаа нь ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд шалгах нислэг хийх зорилготой болохыг бататгах мэдэгдэл;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн маягийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (3) шалгах нислэг бүрийг аюулгүй гүйцэтгэсэн болохыг бататгах, үйлдвэрлэх байгууллагын журмын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

Ж Бүлэг - Нөөц

К Бүлэг - Материал, эд анги, процесс болон хэрэгсэл

21.301. Зорилго

Энэ Бүлэг нь материал, эд анги, процесс болон хэрэгслийг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

21.303. Солилтын болон модификацийн материал, эд анги болон хэрэгсэл

Маягаар гэрчилгээжсэн бүтээгдэхүүний солилтын, эсхүл модификацийн материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) бүтээгдэхүүн нь маягийн загварт нийцэж байгааг маягийн гэрчилгээ эзэмшигч зөвшөөрсөн байх; эсхүл
- (2) бүтээгдэхүүнд техник үйлчилгээ хийж байгаа этгээд үйлдвэрлэсэн ба солилтын, эсхүл модификацийн материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь:
 - (i) хийсэн загварын өөрчлөлтийг багтаасан, зөвшөөрсөн маягийн загварт нийцэж байгааг тухайн этгээд гэрчилгээжүүлсэн байх;
 - (ii) Q Бүлгийн дагуу таньж тогтоогдсон байх; эсхүл
- (3) эд анги, эсхүл хэрэгслийн нийцэл болон гарал үүслийг тогтоож техник үйлчилгээ гүйцэтгэсэн, ИНД-145-ын дагуу техник үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн олгосон *CAA Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээтэй* байх; эсхүл
- (4) дараах зөвшөөрлийн дагуу тухайн эд анги, эсхүл хэрэгслийг үйлдвэрлэсэн, ИНД-148-ын дагуу үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн олгосон *CAA Form One - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээтэй* байх:
 - (i) Монгол Улсын TSO эрх; эсхүл
 - (ii) Монгол Улсын PMA; эсхүл
 - (iii) E Бүлгийн дагуу олгосон нэмэлт маягийн гэрчилгээ;
- (5) материал, эд анги, эсхүл хэрэгслийн нийцлийг тогтоосон, ИНД-145-ын дагуу хангамжийн байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн олгосон шилжүүлэх мэдэгдэлтэй байх; эсхүл
- (6) стандарт эд анги байх; эсхүл
- (7) тухайн зорилгоор Дарга хүлээн зөвшөөрсөн, импортын эд анги байх.

21.305. Процессыг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх

Хэрэв маягийн гэрчилгээ олгоход тавих НТЧ-ын, эсхүл ИНД-ийн шаардлага хангахад тухайн процесс шаардлагатай бол түүнийг:

- (1) ИНД-145-ын дагуу олгосон техник үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий зааварт багтаасан байна; эсхүл
- (2) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий зааварт багтаасан байна; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өөр хэлбэрээр гаргасан байна.

L Бүлэг - Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ

21.321. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах гэрчилгээ олгох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) бүтээгдэхүүнийг экспортод гаргахад зориулсан экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ;
- (2) эд анги, хэрэгслийг экспортод гаргахад зориулсан *CAA Form One* - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээ.

21.323. Нөөц

21.325. Нөөц

21.327. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээний үл хамаарал

Хэрэв экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь 21.333(b)-гийн дагуу импортлогч улсын бичгээр үйлдсэн мэдэгдлийг хүргүүлсэн бол Дарга экспортын НТЧ-ын гэрчилгээг дараах үл хамаарлын жагсаалттай хамт олгож болно:

- (1) энэ Бүлгийн биелэгдээгүй шаардлага;
- (2) экспортод гаргасан бүтээгдэхүүн болон холбогдох маягийг зөвшөөрсөн, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн бүтээгдэхүүн хоорондын конфигурацийн зөрүү.

21.329. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Экспортлогч, эсхүл түүний эрх бүхий төлөөлөгч нь бүтээгдэхүүнд экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.

21.331. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

(a) *Экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24021/10 маягтыг бөглөж, дараах баримт бичгийг зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) дараах нотлох баримт:
 - (i) тухайн бүтээгдэхүүн нь импортлогч улсын хүлээн зөвшөөрөхүйц маягийн загварт нийцэж байгааг;
 - (ii) импортлогч улсын гэрчилгээжүүлэлтийн тусгай нөхцөлийг хангасан болохыг;
 - (iii) импортлогч улс нь гэрчилгээнд заасан үл хамаарлыг хүлээн зөвшөөрсөн болохыг;
 - (iv) тухайн бүтээгдэхүүнийг Q Бүлгийн дагуу таньж тогтоосон болохыг;
 - (v) холбогдох НТЧ-ын удирдамжийг хангасан болохыг;
- (2) шинэ бүтээгдэхүүнээс бусад бүтээгдэхүүний хувьд, Даргын шаардаж болох бүртгэлийн дэвтэр, модификаци, засварын маягт болон түүхэн бүртгэл;
- (3) бүтээгдэхүүний хадгалалт болон баглаа боодлын тухайн аргын хүчинтэй хугацааг багтаасан бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, эсхүл хадгалах явцад зэврэлт болон гэмтлээс хамгаалахын тулд хэрэглэсэн аргын тайлбар;

- (4) импортлогч улсын худалдан авагчийн өмчлөлд шилжсэн, эсхүл шилжүүлэхээр хүлээгдэж байгаа огноо;
- (5) хүсэлт гаргах үед бүрдээгүй байсан баримт бичгийг бүрдүүлэхээр хүлээгдэж байгаа огноо;
- (6) энэ Бүлгийн аливаа зөрүүний дагалдах баримт бичиг;
- (7) хэрэв тухайн маягтад үзүүлсний дагуу Дарга шаардсан бол, тухайн бүтээгдэхүүн болон хүсэлт гаргагчтай холбоотой нэмэлт мэдээлэл.
- (b) Агаарын хөлөгт *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (a)-д зааснаас гадна, дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:
- (1) дараах нотлох баримт:
- (i) шинэ агаарын хөлгийн хувьд, ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйлдвэрлэсэн болохыг;
 - (ii) шинээс бусад агаарын хөлгийн хувьд, Н Бүлгийн дагуу НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшиж байгаа, эсхүл гэрчилгээжүүлэлтийн шалгуурт тэнцэж байгааг;
 - (iii) тухайн агаарын хөлөг нь тохирох нислэгийн заавартай ба шинэ агаарын хөлгийн хувьд, техник үйлчилгээний заавартай болохыг;
 - (iv) хэрэв хамааралтай бол ачааллын хуваарийг агуулсан жин, төвлөрөлтийн тайланг бүрэн хийсэн болохыг;
 - (v) тухайн агаарын хөлөгт экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргахаас өмнөх 60 хоногийн дотор 100 цагийн, эсхүл үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарийн дагуу дүйцэх үзлэг шалгалт, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх үзлэг шалгалт хийсэн болохыг;
 - (vi) экспортод гаргах зорилгоор суурилуулсан эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг, эсхүл Н Бүлгийн дагуу *тусгай категорийн тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн* НТЧ-ын гэрчилгээ олгосноор зөвшөөрсөн болохыг;
- (2) энэ зүйлийн (b)(1)(vi)-д заасан, суурилуулсан эд ангийг хүргэлтийн нислэг дууссаны дараа буцаан авч тухайн агаарын хөлгийг зөвшөөрсөн маягийн конфигурацид нийцүүлэн сэргээсэн тухай нотолгоо.
- (c) Хэрэв Дарга шаардлагатай гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших бүтээгдэхүүн болон холбогдох баримт өгөгдлийг үзлэг шалгалтад бэлэн байлгах үүрэгтэй.

21.333. Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгох

- (a) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмших эрхтэй ба Дарга тухайн бүтээгдэхүүнд *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно:
- (1) хүсэлт гаргагч энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
 - (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
 - (3) хангагдаагүй НТЧ-ын шаардлагыг аюулгүй байдлын хүлээн зөвшөөрөхүйц түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн байх.

(b) Энэ зүйлийн (a)(1)-ийг үл харгалзан, хэрэв хүсэлт гаргагч нь тодорхой шаардлага хангаагүй байж болохыг импортлогч улс хүлээн зөвшөөрсөн нотлох баримтыг бичгээр хүргүүлсэн бол Дарга 21.331-ийн НТЧ-ын шаардлага бүрийг хангаагүй бүтээгдэхүүнд *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээ олгож болно.

(c) Энэ Бүлгийн дагуу Даргын олгосон *экспортын* НТЧ-ын гэрчилгээнд:

- (1) Дарга тодорхой тохиолдол бүрд шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөлийг зааж өгч болно;
- (2) бүтээгдэхүүнийг суурилуулах, эсхүл ашиглахыг зөвшөөрөхгүй байж болно.

21.335. Гэрчилгээний хүчинтэй байдал

(a) Энэ Бүлгийн дагуу олгосон экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ нь, тухайн бүтээгдэхүүний дараагийн загварын өөрчлөлт гараагүй бол импортлогч улсад хүлээлгэн өгөх хүртэл хүчинтэй хэвээр байна.

(b) Загварын өөрчлөлтийн улмаас хүчингүй болсон экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг Даргад нэн даруй хураалгана.

21.337. Гэрчилгээг шилжүүлэх

Экспортын НТЧ-ын гэрчилгээг тухайн бүтээгдэхүүний хамт шилжүүлнэ.

21.339. САА Form One - гэрчилгээг экспортод хэрэглэх

(a) *САА Form One* - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээг дараах тохиолдолд, зөвхөн эд анги, эсхүл хэрэгслийг экспортод гаргахад хэрэглэх ёстой, хэрэв:

- (1) тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь:
 - (i) шинэ болон шинээр их засвар хийсэн, эсхүл стандарт, эсхүл хязгаарлалттай категорийн хүчинтэй НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлөгт хамгийн сүүлд суурилуулсан ба тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь ашиглалтад шилжүүлэх шаардлагад тохирч байгаа бол;
 - (ii) зөвшөөрөгдсөн загварын өгөгдөлд нийцэж байгаа бол;
 - (iii) аюулгүй үйл ажиллагааг хангах нөхцөлд байгаа бол;
 - (iv) импортлогч улсын шаардсан, импортын тусгай нөхцөлийг хангаж байгаа бол;
- (2) *САА Form One* - шилжүүлэхийг зөвшөөрсөн гэрчилгээг дараах байгууллагын журмын дагуу олгосон бол:
 - (i) ИНД-145-ын дагуу гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний байгууллага; эсхүл
 - (ii) ИНД-148-ын дагуу гэрчилгээжсэн агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллага.

(b) Хэрэв эд анги, эсхүл хэрэгслийг импортлогч улс хүлээн зөвшөөрөхүйц болохыг бичгээр мэдэгдсэн бол, тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь энэ зүйлийн (a)-ийн бүх шаардлагыг хангаагүй байж болно.

21.341. Экспортлогчийн үүрэг хариуцлага

(a) Агаарын хөлгийн эзэмшлийг гадаадын худалдан авагчид шилжүүлэх, эсхүл шилжүүлсэн тохиолдолд, экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгогдсон экспортлогч нь:

- (1) хамааралтай бол, агаарын хөлгийн Монгол Улсын бүртгэлийн болон НТЧ-ын гэрчилгээг хүчингүй болгуулах хүсэлтийг гадаадын өмчлөгчийн нэр, хаяг, эзэмшлийг шилжүүлсэн огноо зэргийн хамт гаргана;
- (2) бүртгэлийн болон НТЧ-ын гэрчилгээг Даргад буцаана;
- (3) Монгол Улсын үндэсний харьяалал болон бүртгэлийн дугаарыг тухайн агаарын хөлгөөс арилгасныг баталгаажуулсан мэдэгдлийг хүргүүлнэ.

(b) Импортлогч улстай өөрөөр тохиролцсоноос бусад тохиолдолд, экспортын НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон экспортлогч нь:

- (1) импортлогч улсын эрх бүхий байгууллагад дараах баримт бичгийг хүргүүлнэ:
 - (i) тухайн бүтээгдэхүүний зөв ажиллагаанд шаардлагатай бүх баримт бичиг, мэдээлэл болон импортлогч улсын тусгай шаардлагад заасан бусад материал;
 - (ii) угсраагүй агаарын хөлгийн хувьд, үйлдвэрлэгчийн холбогдох угсрах заавар болон шалгах нислэгийн батлагдсан шалгах хуудас;
- (2) тээвэрлэлт, эсхүл хадгалалтын үед бүтээгдэхүүнийг зэврэлт, гэмтлээс хамгаалах хадгалалтын баглаа хийнэ;
- (3) агаарын хөлгийн экспортын хүргэлт дуусахад хүргэлтийн зорилгоор суурилуулсан түр зуурын суурилуулалтыг салгах, эсхүл салгуулах ба тухайн агаарын хөлгийг зөвшөөрсөн маягийн конфигурацид буцаан оруулна.

М Бүлэг - Засвар**21.431. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь засварын загварт зөвшөөрөл олгох арга хэлбэрийг тогтооно.

21.433. Засварын загварын зөвшөөрөл

Маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээний дагуу зөвшөөрөгдөөгүй засвар болон загварыг C, D, эсхүл E Бүлгийн дагуу зөвшөөрөл олгох шаардлагатай загварын өөрчлөлт гэж үзнэ.

N Бүлэг - Техникийн өгөгдөл болон НТЧ-ын тодорхойлолт

21.501. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) техникийн өгөгдлийг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх;
- (2) материал, эд анги, хэрэгсэл, эсхүл процессын тодорхойлолтыг зөвшөөрөх, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх;
- (3) материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийн тодорхойлолтоос хазайх хүсэлтийг зөвшөөрөх.

21.503. Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөл

- (a) Техникийн өгөгдлийг зөвхөн зөвшөөрсөн, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц тохиолдолд ашиглаж болно.
- (b) Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдлийг энэ Дүрмийн Хавсралт D-д заасан.

21.505. Form САА 337 - Техникийн өгөгдлийн зөвшөөрөл

(a) Энэ зүйлийн (b) болон (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, техникийн өгөгдлийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь САА 337 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримт болон дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаяг;
- (2) өгөгдлийг тодорхойлоход хэрэгтэй бусад баримт бичиг;
- (3) дараах мэдээллийг багтаасан, загварын өөрчлөлтийн тайлбар:
 - (i) тухайн өөрчлөлтийг таньж тогтоох хангалттай өгөгдөл;
 - (ii) өөрчлөлтөд өртсөн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслийн эд анги бүрийг таньж тогтоох;
- (4) өгөгдлийн дагуу өөрчлөлт хийгдэх бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслийн хувьд:
 - (i) хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг харуулахад шаардлагатай байж болох шинжлэн шалгах ажиллагаа, тест, эсхүл дүн шинжилгээний дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (ii) тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэлд зохих ёсоор үйлчилгээ хийж, ашиглахыг бататгах техник үйлчилгээний болон үйл ажиллагааны өгөгдөл;
- (5) хэрэв тухайн маягтад үзүүлсний дагуу Дарга шаардсан бол хүсэлт гаргагч болон техникийн өгөгдөл, загварын өөрчлөлттэй холбоотой нэмэлт мэдээлэл;
- (6) дараах баримт бичгийн аль нэгийг:
 - (i) техникийн өгөгдөл нь 21.31-д заасан НТЧ-ын шаардлага, ИНД-26-д заасан холбогдох НТЧ-ын нэмэлт шаардлага болон 21.32-т заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага хангасан ба холбогдох загварын өөрчлөлт нь хэрэгжүүлэлтэд тохиромжтой болохыг илэрхийлсэн, ИНД-146-гийн дагуу гэрчилгээжсэн зохион бүтээх байгууллагаас олгосон нийцлийн мэдэгдэл;

- (ii) гадаадын зохих эрх бүхий байгууллагын шаардлагын дагуу гаргасан, энэ зүйлийн (а)(б)(i)-д шаардсантай дүйцэх мэдэгдэл;
- (iii) техникийн өгөгдлийг зөвшөөрөл авах процессын явцад нийцлийн мэдэгдлийг хүргүүлэхээр бичгээр үйлдсэн хүсэлт.

(b) Энэ зүйлийн (а)(б)(i)-ийг үл харгалзан, нийцлийн мэдэгдэл нь тухайн техникийн өгөгдөл дараах шаардлагыг хангасныг мэдэгдэж болно:

- (1) тухайн маягийн гэрчилгээнд иш татсан НТЧ-ын, агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага; эсхүл
- (2) хэрэв тусгай нөхцөл үйлчилж байгаа бол энэ зүйлийн (а)(б)(i)-д шаардсантай дүйцэх аюулгүй байдлын түвшин.

(c) ИНД-146-гийн дагуу гэрчилгээжсэн агаарын хөлөг зохион бүтээх байгууллага нь энэ зүйлийн (а)-д шаардсан мэдээллийг бүртгэхдээ САА 337 маягтаас бусад баримт бичгийг ашиглаж болно.

(d) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь техникийн өгөгдлийн зөвшөөрөл авах эрхтэй ба Дарга техникийн өгөгдлийг зөвшөөрч болно:

- (1) хүсэлт гаргагч энэ зүйлийн (а)-д заасан холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
- (2) тухайн өгөгдлийн зөвшөөрөл нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
- (3) хангаагүй НТЧ-ын шаардлагыг, аюулгүй байдлын хүлээн зөвшөөрөхүйц түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн байх;
- (4) тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэл нь дараах тохиолдолд, тэдгээрийг зориулалтын дагуу ашиглахад аюултай болгох хэв шинж, эсхүл үзүүлэлт байхгүй байх:
 - (i) өгөгдлийн дагуу өөрчилсөн;
 - (ii) зөв нэмж өөрчилсөн нислэгийн заавар, эсхүл бусад тогтоосон хязгаарлалтын дагуу ашигласан.

(e) Энэ зүйлийн (d)(1)-ийг үл харгалзан, тухайн хүсэлт гаргагч энэ зүйлийн (а)-ийн бүх шаардлагыг хангаагүй байсан ч Дарга дараах тохиолдолд, техникийн өгөгдлийг зөвшөөрч болно, хэрэв:

- (1) тухайн хүсэлт нь бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслээр хязгаарлагдсан бол;
- (2) тусгай категорин НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техникийн өгөгдөл нь тухайн НТЧ-ын гэрчилгээ олгоход тавих стандартыг хангаж байгаа бол;
- (3) хүсэлт гаргагчийн ирүүлсэн өгөгдөл нь холбогдох загварын өөрчлөлтийг таньж тогтооход хангалттай бол.

21.507. Тодорхойлолтыг зөвшөөрөх

Материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийн тодорхойлолтыг дараах хэлбэрээр зөвшөөрнө:

- (1) хэрэв тухайн тодорхойлолт нь хүлээн зөвшөөрөхүйц минимум гүйцэтгэлийн стандартыг тодорхойлдог болохыг харуулах хангалттай мэдээлэлтэй бол Монгол Улсын TSO олгох; эсхүл

- (2) зөвшөөрөгдсөн загвар, эсхүл загварын өөрчлөлтийн тодорхойлолтыг зөвхөн тухайн загвар, эсхүл загварын өөрчлөлтөд хэрэглэх; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өөр аргаар.

21.509. Тодорхойлолтыг хүлээн зөвшөөрөх

Материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийн тодорхойлолт нь дараах тохиолдолд, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байж болно, хэрэв:

- (1) Хавсралт С-д заасан НТЧ-ын загварын стандартаар гарсан, эсхүл тухайн НТЧ-ын загварын стандартад түүнийг хэрэглэхийг хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд зөвхөн тухайн НТЧ-ын загварын стандартад хэрэглэсэн бол; эсхүл
- (2) гадаадын Иргэний нисэхийн эрх бүхий байгууллагаар зөвшөөрөгдсөн, эсхүл хүлээн зөвшөөрөгдсөн бол; эсхүл
- (3) стандарт эд ангийн тодорхойлолт бөгөөд:
 - (i) салбарын тогтсон тодорхойлолт бол; эсхүл
 - (ii) Монгол Улсын үндэсний тодорхойлолт бол; эсхүл
 - (iii) гадаадын үндэсний тодорхойлолт бол.

21.511. Тодорхойлолтоос хазайх хүсэлт гаргах

(a) Монгол Улсын TSO, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн тодорхойлолтоос хазайх хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг агуулсан САА 24021/11 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаяг;
- (2) тухайн тодорхойлолтоос хазайсан бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгслийг таньж тогтоох;
- (3) бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэлд ашиглахад тохиромжтой болох болон тухайн тодорхойлолтоос хазайсан бүтээгдэхүүнийг дэмжихэд шаардлагатай бусад баримт бичиг;
- (4) тухайн тодорхойлолтоос хазайхыг хүссэн тухайн стандартыг, дараах шаардлагыг хангасан зохих хүчин зүйл, эсхүл загварын хэв шинжээр нөхсөн болохыг нотлох баримт;
 - (i) дүйцэх минимум үзүүлэлтийн стандарт;
 - (ii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшин;
- (5) тухайн хүсэлт гаргагчтай холбоотой, маягтад заасан, Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

(b) Хүсэлт гаргагч нь дараах тохиолдолд, тодорхойлолтоос хазайх зөвшөөрөл авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) хүсэлт гаргагч нь энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангаж байгаа бол;
- (2) тухайн тодорхойлолтоос хазайхыг зөвшөөрснөөр нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) хангаагүй НТЧ-ын шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан хүчин зүйлээр нөхсөн бол.

О Бүлэг - Монгол Улсын TSO эрх

21.601. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) TSO эрх олгосноор эд зүйлийн загварыг зөвшөөрөх;
- (2) Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.

21.603. Тодорхойлолт

Энэ Дүрэмд:

Эд зүйл гэж аливаа материал, эд анги, процесс, эсхүл хэрэгслийг ойлгоно.

21.605. Монгол Улсын TSO эрхийн шаардлага

(a) Монгол Улсын TSO эрх нь:

- (1) эд зүйл нь Монгол Улсын TSO-д нийцсэнийг тогтоож, түүнийг үйлдвэрлэгчид олгосон загварын зөвшөөрөл;
- (2) эд зүйлд Монгол Улсын TSO үсгэн тэмдэглэгээ хийх эрх.

(b) Эд зүйлийн хувьд, этгээд Монгол Улсын TSO эрх эзэмшдэг байх ба тухайн эд зүйл нь Монгол Улсын TSO-ын гүйцэтгэлийн стандартыг хангаж байгаагаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд эд зүйлд Монгол Улсын TSO тэмдэглэгээ хийхгүй.

21.607. Хүсэлт гаргах нөхцөл

(a) Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлт гаргагч нь:

- (1) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, эсхүл хүсэлт гаргагч байна;
- (2) тухайн эд зүйлийг үйлдвэрлэх чадамжтай, эсхүл шаардлагатай бүх бэлтгэлийг хийсэн байна.

(b) Хэрэв Дарга тухайн тодорхойлолт нь онцлох НТЧ-ын шаардлагыг агуулсныг тогтоосон бол, Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлт гаргагч энэ зүйлийн (a)-д зааснаас гадна, дараах шаардлагыг нэмж хангана:

- (1) үйлдвэрлэх эд зүйлд тохирох зэрэглэлтэй ИНД-146-гийн дагуу олгосон зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч, эсхүл хүсэлт гаргагч байх; эсхүл
- (2) тухайн тодорхойлолтын нийцлийг харуулах зорилгоор, үйлдвэрлэх эд зүйлд тохирох зэрэглэлтэй зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчтэй зохицуулалт хийсэн байх; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, дүйцэх журамтай байх.

21.609. Эрх авах хүсэлт гаргах

Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг шаардсан САА 24021/12 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаяг;

- (2) хүсэлт гаргагч нь:
 - (i) Монгол Улсын TSO загвар болон гүйцэтгэлийн шаардлага хангаж чадахыг нотлох баримт;
 - (ii) эд зүйл бүрийг холбогдох тодорхойлолтын техникийн нөхцөлийн дагуу найдвартай хуулбарлан үйлдвэрлэж чадахыг нотлох баримт;
- (3) Монгол Улсын холбогдох TSO-д шаардсан техникийн өгөгдлийн нэг хувь;
- (4) хүсэлт гаргагчийн нийцлийн мэдэгдэл, эсхүл онцлох НТЧ-ын шаардлага багтсаныг Дарга тодорхойлсон эд зүйлийн хувьд, ИНД-146-гийн дагуу олгосон зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн үйлдвэрлэх эд зүйл нь холбогдох тодорхойлолтын техникийн нөхцөлтэй нийцэж байгааг мэдэгдсэн мэдэгдэл;
- (5) тухайн хүсэлт гаргагчтай холбоотой, маягтад заасан, Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

21.611. Эрх олгох

Хүсэлт гаргагч нь дараах тохиолдолд TSO эрх авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) хүсэлт гаргагч энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангасан бол;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) тухайн хүсэлт гаргагч нь ИНД-148-ын дагуу олгодог үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ авсан бол.

21.613. Зөвшөөрлийн эрх

(a) Эд зүйлийн хувьд, Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь:

- (1) эд зүйлийг 21.621 болон 21.623(a), (b)-д нийцүүлэн үйлдвэрлэж болно;
- (2) эд зүйлд Монгол Улсын TSO тэмдэглэгээ хийж болно.

21.615. Эрхийн хүчинтэй байдал

Хэрэв Дарга дараах нөхцөлийг тогтоосон бол Монгол Улсын TSO эрхийг түдгэлзүүлж, эсхүл хүчингүй болгож болно:

- (1) энэ Бүлгийн дагуу эрх олгоход шаардлагатай нөхцөлийг мөрдөхгүй байгаа болохыг; эсхүл
- (2) тухайн тодорхойлолт нь:
 - (i) цуцлагдсан болохыг; эсхүл
 - (ii) эзэмшиж байгаа тухайн эрхийг цаашид тохирохгүй болтол өөрчилсөн болохыг; эсхүл
- (3) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон болохыг; эсхүл

- (4) 21.621-д заасан эзэмшигчийн үүрэг хариуцлагыг цаашид хэрэгжүүлэхгүй болохыг; эсхүл
- (5) ашиглалтын явцад тухайн эд зүйл нь хүлээн зөвшөөрч болохгүй аюул учруулж байгааг харуулсан.

21.617. Эрхийн хугацаа

- (a) Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын TSO эрх нь түүнийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд хүчинтэй хэвээр байна.
- (b) Монгол Улсын TSO эрхийг хүчингүй болгосон нөхцөлд эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээг Даргад нэн даруй хураалгана.
- (c) Монгол Улсын TSO эрхийг түдгэлзүүлсэн бол гэрчилгээ эзэмшигч нь зохих баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэхээр гэрчилгээг Даргад нэн даруй хүргүүлнэ.

21.619. Эрх шилжүүлэх

Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын TSO эрхийг бусдад шилжүүлж болохгүй.

21.621. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага

Эд зүйл үйлдвэрлэгч нь тухайн эд зүйлийн Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч бол:

- (1) эд ангийг ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйлдвэрлэнэ;
- (2) бэлэн болсон эд зүйл нь түүний загварын өгөгдөлд нийцсэн, суурилуулахад аюулгүй болохыг бататгана;
- (3) тухайн бүтээгдэхүүний үйл ажиллагаа, техник үйлчилгээнд шаардлагатай бүх зааврын эх хувийг боловсруулж, арчилж хадгалах болон шинэчилнэ;
- (4) эд зүйлийн үйл ажиллагаа, техник үйлчилгээнд шаардлагатай техник үйлчилгээ, их засварын болон засварын зааврыг тухайн эд зүйлийг хэрэглэгчид бэлэн байлгана;
- (5) эд зүйлд дараах мэдээллийг гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байдлаар тэмдэглэх:
 - (i) 21.813-т заасан мэдээлэл;
 - (ii) эд зүйлийн нэр, маяг, эсхүл эд ангийн дугаар;
 - (iii) Монгол Улсын холбогдох TSO дугаар;
- (6) техник үйлчилгээ, их засвар, засварын заавар болон 21.625-аар шаардсан бусад бүртгэлийг Даргын шаардсан даруйд хүргүүлнэ.

21.623. Загварын өөрчлөлт

(a) Аливаа этгээд нь дараахаас бусад тохиолдолд, энэ Бүлгийн дагуу эд зүйлд загварын өөрчлөлт хийхгүй:

- (1) тухайн этгээд нь Монгол Улсын зохих TSO эрх эзэмшигч байх; эсхүл
- (2) тухайн этгээд Монгол Улсын TSO эрх авах хүсэлтийг тусад нь гаргасан байх.

(b) Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь дараах шаардлагыг хангасан тохиолдолд томоохон загварын өөрчлөлтөөс бусад загварын өөрчлөлтийг Даргын нэмэлт зөвшөөрөлгүйгээр өөрийн үйлдвэрлэж байгаа эд зүйлд хийж болно:

- (1) тухайн эд зүйлийн үндсэн загварын дугаарыг хадгалж байх;
- (2) загварын өөрчлөлтийг загварын дугаарын дагавар, эсхүл эд ангийн дугаарын өөрчлөлтөөр нь таньж тогтоодог байх;
- (3) тухайн загварын өөрчлөлтийг таних болон Монгол Улсын TSO-ийн байнгын хэрэгжилтийг харуулахад шаардлагатай өөрчлөгдсөн өгөгдлийг Даргад хүргүүлсэн байх.

(c) Өөрийн үйлдвэрлэж байгаа эд зүйлд томоохон загварын өөрчлөлт хийхээр төлөвлөж байгаа Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь:

- (1) тухайн эд зүйлд шинэ маяг, эсхүл оноосон загвар өгнө;
- (2) Монгол Улсын шинэ TSO эрх авах хүсэлт гаргана.

21.625. Бүртгэл хөтлөх

(a) Монгол Улсын TSO эрх эзэмшигч нь дараах журмыг тогтоосон байна:

- (1) дараах мэдээллийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах, арчлах болон устгах:
 - (i) Монгол Улсын TSO эрхийн хүрээнд, эзэмшигчийн үйлдвэрлэсэн эд зүйл бүрийн загварын бүртгэл;
 - (ii) тухайн эд зүйл нь Монгол Улсын TSO болон энэ Дүрэмд нийцэж байгааг харуулах бүх холбогдох загварын мэдээлэл, зураг, тодорхойлолт, туршилт, дүн шинжилгээ болон тайлан;
- (2) дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгах:
 - (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байх;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, энэ зүйлийн (1)-д шаардсан бүртгэлийг тухайн эд зүйлийн сүүлчийн загварыг ашиглалтаас бүрмөсөн хассанаас хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг байх.

(b) Дарга бүртгэлийг энэ зүйлийн (a)(2)(ii)-т шаардсанаас бага хугацаагаар хадгалахыг зөвшөөрч болно.

P Бүлэг - Монгол Улсын PMA эрх

21.701. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) Монгол Улсын PMA эрх олгох замаар солилтын, эсхүл модификацийн эд ангийн загварыг зөвшөөрөх;
- (2) Монгол Улсын PMA эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага.

21.703. Монгол Улсын PMA эрхийн шаардлага

(a) Монгол Улсын PMA эрх нь:

- (1) Дарга солилтын, эсхүл модификацийн эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлагатай нийцэж байгааг тогтоож, үйлдвэрлэгчид олгосон загварын зөвшөөрөл;
- (2) эд ангид Монгол Улсын PMA үсгэн тэмдэглэгээ хийх эрх.

(b) Эд ангийн хувьд, тухайн этгээд нь Монгол Улсын PMA эрх эзэмшдэг байх ба эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгаагаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд эд ангид Монгол Улсын PMA-ын тэмдэглэгээ хийхгүй.

21.705. Хүсэлт гаргах нөхцөл

Монгол Улсын PMA эрх авах хүсэлт гаргагч нь:

- (1) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч байх ба өөрийн байгууллагын Ерөнхий зааварт тухайн эд ангийг үйлдвэрлэхээр өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргасан байна; эсхүл
- (2) тухайн эд ангийг үйлдвэрлэхийн тулд ИНД-148-ын дагуу үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргасан байна.

21.707. Эрх авах хүсэлт гаргах

(a) Монгол Улсын PMA эрх эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах мэдээллийг шаардсан САА 24021/13 маягтыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр, Монгол Улсад үйлчилгээ эрхлэх хаяг;
- (2) эд ангийг суурилуулах бүтээгдэхүүнийг таньж тогтоох;
- (3) дараах баримт бичгээс бүрдсэн загварын мэдээлэл:
 - (i) эд ангийн загварын хэв шинж, конфигурацийг тодорхойлоход шаардлагатай тодорхойлолт болон зураг;
 - (ii) эд ангийн загварын хэв шинж, конфигураци нь хамааралтай НТЧ-ын шаардлага хангаж байгааг нотлох баримт;
 - (iii) энэ зүйлийн (a)(3)(i)-д заасан зураг болон тодорхойлолтын жагсаалт;
 - (iv) эд ангийн бүтцийн бөх бат байдлыг тодорхойлоход шаардлагатай хэмжээс, материал болон процессын мэдээлэл;
- (4) хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (a)(3)-т иш татсан загварын дагуу эд анги бүрийг найдвартай хуулбарлан үйлдвэрлэж чадахыг нотлох баримт;

- (5) хүсэлт гаргагчийн нийцлийн мэдэгдэл, эсхүл онцлох НТЧ-ын шаардлага багтсан гэж Даргын тодорхойлсон эд зүйлийн хувьд, ИНД-146-гийн дагуу олгосон зохион бүтээх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн дараах мэдээлэл:
- (i) энэ зүйлийн (а)(3)-т иш татсан эд ангийн загвар нь солих эд ангийн загвартай ижил, эсхүл энэ зүйлийн (а)(2)-т иш татсан бүтээгдэхүүнд тавих НТЧ-ын загварын стандартыг хангасан;
 - (ii) эд анги нь хамааралтай НТЧ-ын стандартын техникийн нөхцөлийг хангасныг харуулахад шаардлагатай үзлэг шалгалт, туршилт, тооцоог бүрэн хийж, баримтжуулсан;
- (6) тухайн хүсэлт гаргагчтай холбоотой, маягтад заасан, Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

(b) Хүсэлт гаргагч нь эд анги болон холбогдох өгөгдлийг Даргын шаардаж болох үзлэг шалгалтад бэлэн байлгана.

21.709. Эрх олгох

Хүсэлт гаргагч нь дараах тохиолдолд Монгол Улсын РМА эрх авах эрхтэй, хэрэв:

- (1) энэ Бүлгийн холбогдох шаардлагыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр хангасан бол;
- (2) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол;
- (3) тухайн хүсэлт гаргагч нь ИНД-148-ын дагуу олгодог үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ авсан бол.

21.711. Зөвшөөрлийн эрх

Монгол Улсын РМА эрх эзэмшигч нь:

- (1) эд ангийг 21.719-д нийцүүлэн үйлдвэрлэж болно;
- (2) эд ангид Монгол Улсын РМА тэмдэглэгээ хийж болно.

21.713. Эрхийн хүчинтэй байдал

Хэрэв Дарга дараах нөхцөлийг тогтоосон бол, Монгол Улсын РМА эрхийг түдгэлзүүлж, эсхүл хүчингүй болгож болно:

- (1) энэ Бүлгийн дагуу эрх олгоход шаардлагатай нөхцөлийг мөрдөхгүй байгаа болохыг; эсхүл
- (2) ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосныг; эсхүл
- (3) 21.719-д заасан эзэмшигчийн үүрэг хариуцлагыг цаашид хэрэгжүүлэхгүй болохыг; эсхүл
- (4) ашиглалтын явцад тухайн эд зүйл нь хүлээн зөвшөөрч болохгүй аюул учруулж байгааг харуулсан болохыг.

21.715. Эрхийн хугацаа

- (a) Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын РМА эрх нь түүнийг түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгох хүртэл хүчинтэй байна.
- (b) Монгол Улсын РМА эрхийг хүчингүй болгосон нөхцөлд эзэмшигч нь гэрчилгээг Даргад нэн даруй хураалгана.
- (c) Монгол Улсын РМА эрхийг түдгэлзүүлсэн бол гэрчилгээ эзэмшигч нь зохих баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэхээр тухайн гэрчилгээг Даргад нэн даруй хүргүүлнэ.

21.717. Эрх шилжүүлэх

Энэ Бүлгийн дагуу олгосон Монгол Улсын РМА эрхийг бусдад шилжүүлж болохгүй.

21.719. Эрх эзэмшигчийн үүрэг хариуцлага

Монгол Улсын РМА эрх эзэмшигч нь:

- (1) эд ангийг ИНД-148-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйлдвэрлэнэ;
- (2) бэлэн болсон эд анги нь загварын өгөгдөлд нийцсэн, суурилуулахад аюулгүй болохыг бататгана;
- (3) эд ангид дараах мэдээллийг гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байдлаар тэмдэглэнэ:
 - (i) 21.813-т заасан мэдээлэл;
 - (ii) эд зүйлийн нэр, маяг, эсхүл эд ангийн дугаар;
 - (iii) Монгол Улсын РМА дугаар;
- (4) 21.721-д шаардсан бүртгэлийг Даргын шаардсан даруйд хүргүүлнэ.

21.721. Бүртгэл хөтлөх

- (a) Монгол Улсын РМА эрх эзэмшигч нь дараах журмыг тогтоосон байна:
- (1) дараах мэдээллийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах, арчлах болон устгах:
 - (i) Монгол Улсын РМА эрхийн хүрээнд эзэмшигчийн үйлдвэрлэсэн эд анги бүрийн бүртгэл;
 - (ii) тухайн эд анги нь холбогдох Монгол Улсын РМА болон энэ Дүрэмд нийцэж байгааг харуулах, холбогдох бүх загварын мэдээлэл, зураг, тодорхойлолт, туршилт, дүн шинжилгээ болон тайлан;
 - (2) дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгах:
 - (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байх;
 - (ii) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, энэ хэсгийн (1)-д шаардсан бүртгэлийг тухайн эд зүйлийн сүүлчийн загварыг ашиглалтаас бүрмөсөн хассанаас хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг байх.
- (b) Дарга бүртгэлийг энэ зүйлийн (a)(2)(ii)-т шаардсанаас бага хугацаагаар хадгалахыг зөвшөөрч болно.

Q Бүлэг - Бүтээгдэхүүн болон эд ангийг таньж тогтоох

21.801. Зорилго

Энэ Бүлэг нь дараах агаарын хөлөг, эд ангийг таньж тогтоох зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) агаарын хөлөг, агаарын хөлгийн хөдөлгүүр болон сэнс;
- (2) эрсдэлтэй эд анги;
- (3) тодорхой солилтын болон модификацийн эд анги.

21.803. Агаарын хөлөг, хөдөлгүүр болон сэнсийг таньж тогтоох

(а) ИНД-148-ын дагуу агаарын хөлөг, эсхүл агаарын хөлгийн хөдөлгүүр үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл хөдөлгүүрт дараах шаардлагыг хангасан тэмдэглэгээг галд тэсвэртэй өгөгдлийн пайз хэлбэрээр хийнэ:

- (1) 21.805-д заасан таньж тогтоох мэдээллийг химийн аргаар идүүлэх, тамгалах, сийлэх, эсхүл бусад галд тэсвэртэй тэмдэглэгээний аргаар тэмдэглэсэн байх;
- (2) дараах байдал үүсэхгүй байх хэлбэрээр бэхэлсэн байх:
 - (i) хэвийн ашиглалтын явцад балрах, эсхүл ховхрох; эсхүл
 - (ii) ослын үед алдагдах, эсхүл устах;
- (3) хүнтэй чөлөөт бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгийн хувьд, газарт байгаа этгээдэд уншигдахуйцаар, их биеийн дараах хэсэгт бэхэлсэн байх:
 - (i) орох хаалганы ойролцоо, хүрэх боломжтой байрлалд; эсхүл
 - (ii) их биеийн гадна, бусад хэсэгт;
- (4) агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хувьд, хөдөлгүүрт хүрэх боломжтой байрлалд бэхэлсэн байх;
- (5) хүнтэй чөлөөт бөмбөлгийн хувьд:
 - (i) бөмбөлгийн бүрхүүл дээр бэхэлсэн байх;
 - (ii) бөмбөлгийг хийлсэн үед үйл ажиллагаа эрхлэгчид харагдахуйц газарт байрлуулсан байх.

(б) Хүнтэй чөлөөт бөмбөлөг үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь энэ зүйлийн (а)-д зааснаас гадна, дараах мэдээллийг бөмбөлгийн дүүжинт сагс болон халаагч иж бүрдэл дээр гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байдлаар тэмдэглэнэ:

- (1) үйлдвэрлэгчийн нэр;
- (2) эд ангийн дугаар, эсхүл дүйцэх мэдээлэл;
- (3) серийн дугаар, эсхүл дүйцэх мэдээлэл.

(с) ИНД-148-ын дагуу сэнс, сэнсний алга, эсхүл сэнсний бул үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан мэдээллийг, галд тэсвэртэй өгөгдлийн пайз, эсхүл химийн аргаар идүүлэх, тамгалах, сийлэх, эсхүл бусад галд тэсвэртэй тэмдэглэгээний хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) 21.805-д заасан таньж тогтоох мэдээллийг агуулсан байх;
- (2) эрсдэлгүй гадаргуу дээр байрлуулсан байх;
- (3) дараах байдал үүсэхээргүй байх:
 - (i) хэвийн ашиглалтын явцад балрах, эсхүл ховхрох; эсхүл
 - (ii) ослын үед гээгдэх, эсхүл устах.

21.805. Таньж тогтоох мэдээлэл

Энэ дүрмийн 21.803(а)(1)-ийн дагуу өгөгдлийн пайзанд тэмдэглэхийг шаардсан таньж тогтоох мэдээлэл болон 21.803(с)(1)-ийн дагуу сэнс, сэнсний алга, эсхүл сэнсний булыг таньж тогтоох мэдээлэл нь дараах өгөгдлийг багтаасан байх ёстой:

- (1) үйлдвэрлэгчийн нэр;
- (2) оноосон загвар;
- (3) үйлдвэрлэгчийн серийн дугаар;
- (4) хэрэв хамааралтай бол, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээний дугаар;
- (5) хэрэв хамааралтай бол, үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээний дугаар, эсхүл гадаадын дүйцэх дугаар;
- (6) агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хувьд, тогтоогдсон хүчин чадал;
- (7) Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

21.807. Таньж тогтоох мэдээллийг салгах, өөрчлөх болон солих

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь Даргын зөвшөөрөлгүй дараах аль нэг мэдээллийг салгахгүй, өөрчлөхгүй, эсхүл солихгүй:

- (1) 21.803(а)(1)-ийн дагуу, өгөгдлийн пайз дээр тэмдэглэсэн байхыг шаардсан таньж тогтоох мэдээлэл;
- (2) 21.803(с)(1)-ийн дагуу сэнс, сэнсний алга, эсхүл сэнсний булыг тодорхойлоход шаардлагатай таньж тогтоох мэдээлэл;
- (3) 21.811-ийн дагуу, эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтооход шаардлагатай эд ангийн дугаар болон серийн дугаар.

(b) Хэрэв салгалт, өөрчлөлт, эсхүл солилтыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц арга, техник, эсхүл практик аргачлалын дагуу гүйцэтгэдэг бол ИНД-43-ын дагуу техник үйлчилгээ гүйцэтгэж байгаа этгээд нь энэ зүйлийн (а)(1), (а)(2)-т заасан таньж тогтоох мэдээлэл болон энэ зүйлийн (а)(3)-т заасан эд ангийн дугаар, серийн дугаарыг салгаж, өөрчилж, эсхүл сольж болно.

21.809. Өгөгдлийн пайзыг салгах болон дахин суурилуулах

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь 21.805-д заасан таньж тогтоох мэдээллийг агуулсан өгөгдлийн пайзыг Даргын зөвшөөрөлгүй салгах, эсхүл дахин суурилуулахгүй.

(b) ИНД-43-ын дагуу техник үйлчилгээ гүйцэтгэж байгаа этгээд нь дараах тохиолдолд 21.805-д заасан таньж тогтоох мэдээллийг агуулсан өгөгдлийн пайзыг салгаж, эсхүл дахин суурилуулж болно, хэрэв:

- (1) техник үйлчилгээний үед өгөгдлийн пайзыг салгах шаардлагатай бол;
- (2) өгөгдлийн пайзыг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц арга, техник, практик аргачлалын дагуу салгадаг ба дахин суурилуулдаг бол;
- (3) салгасан өгөгдлийн пайзыг тухайн салгаж авсан бүтээгдэхүүн, эсхүл эд анги дээр буцаан суурилуулдаг бол.

21.811. Эрсдэлтэй эд ангийг таньж тогтоох

Эрсдэлтэй эд ангийг үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь тухайн эд ангид дараах мэдээллийг гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байдлаар тэмдэглэнэ:

- (1) эд ангийн дугаар, эсхүл дүйцэх дугаар;
- (2) серийн дугаар, эсхүл дүйцэх дугаар.

21.813. Солилтын болон модификацийн материал, эд анги, хэрэгслийг таньж тогтоох

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, К Бүлэгт шаардсан эрхийн хүрээнд солилтын, эсхүл модификацийн эд анги, эсхүл хэрэгсэл үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь 21.805-д заасан таньж тогтоох мэдээллээс гадна, дараах мэдээллийг тухайн эд анги, эсхүл хэрэгсэлд гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байдлаар тэмдэглэнэ:

- (1) “Mongolian TSO”, эсхүл “Mongolian PMA” бичилтийн аль тохирохыг;
- (2) эрх эзэмшигчийн нэр, барааны тэмдэг, эсхүл бэлгэдэл;
- (3) эд ангийн дугаар;
- (4) эд ангид суурилуулахад тохиромжтой, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээ олгосон бүтээгдэхүүний нэр, оноосон загвар.

(b) Энэ дүрмийн 21.303(2)-ын дагуу солилтын, эсхүл модификацийн материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл үйлдвэрлэж байгаа этгээд нь тухайн материал, эд анги, эсхүл хэрэгслийг гаргацтай, байнгын, арилдаггүй байдлаар, дараах шаардлагыг бататгах хэлбэрээр тэмдэглэнэ:

- (1) өөрөөр хүлээн зөвшөөрөхүйц материал, эд анги болон хэрэгслээс тусдаа танигддаг байх;
- (2) үйлдвэрлэлийн өгөгдөлтэйгээ шууд хамааралтай байх.

(c) Хэрэв материал, эд анги, эсхүл хэрэгсэл нь энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д шаардсан мэдээллийг тэмдэглэхэд хэтэрхий жижиг, эсхүл өөр хэлбэрээр тэмдэглэх боломжгүй бол тухайн мэдээллийг материал, эд анги, хэрэгслийн хавсаргасан шошгонд, эсхүл түүний контейнер дээр бичнэ.

(d) Энэ зүйлийн (a)(4)-т шаардсан тэмдэглэгээг шошгон дээр бичих боломжгүй урт бол тухайн материал, эд анги, эсхүл хэрэгслийг суурилуулахад зориулсан, маягийн гэрчилгээ, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээ олгосон бүтээгдэхүүний нэр болон оноосон загварын ашиглахад бэлэн заавар, эсхүл каталогт тухайн материал, эд анги, хэрэгсэл, эсхүл контейнерт хавсаргасан шошгыг иш татаж болно.

Хавсралт А - Хамааралгүй**Хавсралт В - Нөөц**

Хавсралт С - НТЧ-ын загварын стандарт

(a) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, стандарт категорийн НТЧ-ын загварын стандарт нь дараах баримт бичгээс бүрдэнэ:

- (1) АНУ-ын FAA-аас гаргасан Холбооны нисэхийн дараах дүрэм:
 - (i) Part 23 НТЧ-ын Стандарт: Ердийн, Өргөн хэрэглээний, Аэробатик болон Коммютер категорийн нисэх онгоц, 23.785(a) болон 23.807(b)(5)-аас бусад;
 - (ii) Part 25 НТЧ-ын Стандарт: Тээврийн категорийн нисэх онгоц;
 - (iii) Part 27 НТЧ-ын Стандарт: Ердийн категорийн роторт-хөлөг;
 - (iv) Part 29 НТЧ-ын Стандарт: Тээврийн категорийн роторт-хөлөг;
 - (v) Part 31 НТЧ-ын Стандарт: Хүнтэй чөлөөт бөмбөлөг;
 - (vi) Part 33 НТЧ-ын Стандарт: Агаарын хөлгийн хөдөлгүүр;
 - (vii) Part 35 НТЧ-ын Стандарт: Сэнс; эсхүл
- (2) Даргын тодорхойлсон, дараах НТЧ-ын загварын стандартын багц:
 - (i) ICAO-гийн Хавсралт 8-ын шаардлагыг хангасан;
 - (ii) энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан НТЧ-ын загварын стандарттай дүйцэх аюулгүй байдлын түвшнийг хангасан.

(b) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан, хязгаарлалттай категорийн НТЧ-ын загварын стандарт нь:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах зорилгод тохирохгүй гэж Даргын тодорхойлсон шаардлагаас бусад, энэ зүйлийн (a)-д заасан загварын стандарт болон энэ зүйлийн (d), (e)-д заасан холбогдох стандарт; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийг ашиглах зорилгод тохирно гэж Даргын тодорхойлсон НТЧ-ын загварын стандартын багц байна.

(c) Стандарт категори , эсхүл хязгаарлалттай категорийн агаарын хөлгийн НТЧ-ын загварын стандарт нь дараах мэдээллийг агуулсан нислэгийн заавартай байх ёстой:

- (1) заавар, тэмдэглэгээ, эсхүл зурагт хуудас хэлбэртэй, хамааралтай НТЧ-ын загварын стандартаар хангахыг шаардсан үйл ажиллагааны хязгаарлалт болон мэдээлэл;
- (2) нисэх онгоц, роторт-хөлгийн хувьд, тухайн нислэгийн зааврын техникийн үзүүлэлтийн мэдээллийн хэсэгт заасан хөдөлгүүрийн хөргөлтийг туршсан гадна орчны атмосферийн максимум хэм;
- (3) 21.32-ын дагуу шаардсан, гэрчилгээ, эсхүл тухайн нислэгийн зааврын хуудас хэлбэртэй мэдээлэл.

(d) Стандарт категорийн агаарын хөлгийн дуу чимээний стандарт нь:

- (1) дараахаас бусад тохиолдолд, ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.I-ийн холбогдох бүлэгт заасан стандарт байна:
 - (i) 2003 оны 6 сарын 30-наас хойш, дууны хурдны өмнөх (subsonic) хурдтай турбо-жэт, турбо-фэн хөдөлгүүртэй нисэх онгоц нь Хавсралт 16, Vol.I, Chapter 3-т заасан стандартыг хангасан байх ёстой;

(ii) хэрэв тухайн агаарын хөлгийн маягийн гэрчилгээ, дуу чимээний гэрчилгээ, эсхүл дүйцэх баримт бичигт илүү өндөр стандартыг заасан бол түүнийг мөрдөх; эсхүл

(2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх НТЧ-ын загварын стандартын багц.

(e) Стандарт категорийн агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандарт нь:

(1) ICAO-гийн Хавсралт 16, Vol.II-ийн холбогдох Бүлэгт заасан стандарт; эсхүл

(2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх НТЧ-ын загварын стандартын багц.

Хавсралт D - Хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөл

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, дараах өгөгдөл нь хүлээн зөвшөөрөхүйц техникийн өгөгдөл болно:

- (1) маягийн гэрчилгээний өгөгдлийн хуудас (TCDS);
- (2) маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ олгоход ашиглагдах гадаадын маягийн гэрчилгээний өгөгдлийн хуудас;
- (3) маягаар гэрчилгээжсэн бүтээгдэхүүний маягийн загварын өгөгдөл;
- (4) 21.73-т заасан аргаар зөвшөөрөгдсөн загварын өөрчлөлтөд тулгуурласан загварын өөрчлөлтийн өгөгдөл;
- (5) 21.505-ын дагуу Даргын зөвшөөрсөн өгөгдөл;
- (6) Даргын Зөвлөмжийн Цувралаар (AC) гаргасан өгөгдөл;
- (7) засвар, эсхүл модификацийн тусгай зааварчилгаа өгдөг НТЧ-ын удирдамж;
- (8) дараах байгууллагаас олгосон нэмэлт маягийн гэрчилгээ:
 - (i) АНУ-ын FAA;
 - (ii) Оросын холбооны улсын ФАС;
 - (iii) Европын холбооны EASA;
- (9) хамааралгүй;
- (10) бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчийн хангасан, маягийн гэрчилгээнд заасан, эсхүл маягийг хүлээн зөвшөөрсөн гэрчилгээнд тухайн бүтээгдэхүүнд ашиглахаар иш татсан дүйцэх, эсхүл техник үйлчилгээний заавар, засварын болон их засварын заавар, НТЧ-ын хадгалалтын зааварчилгаа, сервис бюллетень (SB)-д модификаци, эсхүл засвар хийх тусгай зааварчилгааг заасан өгөгдөл;
- (11) АНУ-ын FAA-аас гаргасан зөвлөмжийн цуврал AC43.13-1B;
- (12) тухайн НТЧ-ын гэрчилгээний категорид тусгайлан хамаарсан болон түүнд багтсан өгөгдөл.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан техникийн өгөгдөл нь дараах тохиолдолд хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц байна, хэрэв:

- (1) өгөгдөл нь тухайн бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсэг, эсхүл хэрэгсэлд тохирсон ба хийгдэж байгаа ажилд шууд холбоотой бол;
- (2) гадаадын нэмэлт маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн зөвшөөрлийн хувьд:
 - (i) шинэ нислэгийн зааврын иж бүрдэл ашиглаагүй бол;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн маягийг дахин тогтоогоогүй бол;
 - (iii) өгөгдөл нь Даргын хүлээн зөвшөөрсөн тодорхой маягийн гэрчилгээний нэмэлт ба тухайн маягийн гэрчилгээг нэмэлт маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн зөвшөөрөлд иш татсан бол;
- (3) суурилуулагч нь нэмэлт маягийн гэрчилгээ, эсхүл нэмэлт маягийн зөвшөөрөл эзэмшигчээс STC суурилуулах бичгээр үйлдсэн зөвшөөрөлтэй бол;
- (4) бүрдэл хэсэг үйлдвэрлэгчийн гаргасан өгөгдөл нь тухайн эд ангийг бүрдүүлдэг бүрдэл хэсгийн бүтээгдэхүүн, эсхүл иж бүрдэл үйлдвэрлэгчийн гаргасан өгөгдөлтэй зөрчилдөөгүй бол.

Хавсралт Е - Туршин нисгэгч (19.405)

Дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь агаарын хөлгийн маягийн анхны загварыг шалгах, эсхүл агаарын хөлгийг туршин нисэх зорилгоор туршин нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхгүй:

- (1) тухайн этгээд нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл баталгаажуулсан зөвшөөрөл эзэмшдэг ба төлөвлөж байгаа маягийн анхны загварыг шалгах, эсхүл туршин нисэх зорилгоор туршин нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрсөн бол; эсхүл
- (2) агаарын хөлөг нь хэт хөнгөн агаарын хөлөг бөгөөд тухайн этгээд нь үйл ажиллагаа гүйцэтгэх зорилгоор хэт хөнгөн агаарын хөлгийн байгууллагаас зөвшөөрөгдсөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн гэрчилгээ нь түүнийг эзэмшигчид маягийн анхны загварыг шалгах, эсхүл туршин нисэхийг тухайн туршин нисгэгчид зөвшөөрөх эрх олгодог бол; эсхүл
- (3) агаарын хөлөг нь глайдер бөгөөд тухайн этгээд нь үйл ажиллагаа гүйцэтгэх зорилгоор глайдерын байгууллагаас зөвшөөрөгдсөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн гэрчилгээ нь түүнийг эзэмшигчид маягийн анхны загварыг шалгах, эсхүл туршин нисэхийг тухайн туршин нисгэгчид зөвшөөрөх эрх олгодог бол.

--oOo--